

ISSN: 2821-9481(ONLINE)

วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัย ราชภัฏสงขลา

ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2568

JOURNAL OF MANAGEMENT SCIENCES
SONGKHLA RAJABHAT UNIVERSITY

SCAN NOW

คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Journal of Management Sciences, Songkhla Rajabhat University

เจ้าของ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ รุ่งเรือง

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

กองบรรณาธิการภายนอก

รองศาสตราจารย์ ดร.ประมาณ เทพสงเคราะห์

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.บำรุง ศรีนวลปาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวงศ์ พูนพล

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รองศาสตราจารย์ ดร.ศศิวิมล สุขขบท

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรจันทร์ ศิริโชติ

มหาวิทยาลัยทักษิณ

กองบรรณาธิการภายใน

รองศาสตราจารย์ ดร.ประภาพร ยางประยงค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุระพรรณ จุลสุวรรณ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนภัทร ยี่ชะเด

มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

กองจัดการ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการด้านวิทยาการจัดการ

กำหนดเผยแพร่

ปีละ 2 ฉบับ (มกราคม - มิถุนายน และกรกฎาคม - ธันวาคม)

การบอกรับและติดต่อ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

160 หมู่ 4 ถ.กาญจนวนิช ต.เขารูปช้าง อ.เมืองสงขลา จ.สงขลา 90000

โทร. 0 - 7426 - 0268

E-mail : mgt-journal@skru.ac.th

บทความที่ตีพิมพ์ทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิ
อนึ่ง ทักตะและข้อคิดเห็นใด ๆ ที่ปรากฏในวารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนและไม่ถือเป็นทักตะและความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการ

บทบรรณาธิการ

วารสารวิทยาการจัดการเป็นวารสารที่เผยแพร่บทความทางวิชาการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา มุ่งหวังที่จะเป็นสื่อกลางเผยแพร่บทความวิชาการ และบทความวิจัยทางด้านเศรษฐศาสตร์ บริหารธุรกิจ การบัญชี การท่องเที่ยวและโรงแรม นิเทศศาสตร์ การบริหารท้องถิ่น และศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอันเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ วารสารฉบับนี้เป็นปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (เดือนมกราคม - มิถุนายน 2568) บทความที่นำเสนอในวารสารฉบับนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เขียนหรือผู้วิจัย กองบรรณาธิการมีหน้าที่จัดพิมพ์และเผยแพร่เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการ วารสารฉบับนี้มีการนำเสนอบทความวิจัย จำนวน 3 เรื่อง ทุกบทความได้ผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิหลากหลายสถาบันซึ่งมีความเชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง

กองบรรณาธิการขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองบทความและกองบรรณาธิการทุกท่านที่เสียสละเวลาให้คำแนะนำชี้แนะแนวทางการปรับปรุงแก้ไขบทความทางวิชาการอันเป็นประโยชน์ทางวิชาการสำหรับอาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษา หายสุดขอขอบคุณเจ้าของผลงานวิชาการทุกท่านที่ทำให้วารสารฉบับนี้มีคุณค่าสามารถนำไปใช้อ้างอิงและใช้ประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประสิทธิ์ รุ่งเรือง
บรรณาธิการ

สารบัญ

1

ผลการดำเนินงานทางการเงิน และปัจจัยด้านการสอบบัญชีที่ส่งผลต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Financial Performance and Auditing Factors Affecting the Form of Audit Opinions of Listed Companies on the Stock Exchange of Thailand

กนกวรรณ สกุลงค์ กุลธรา แก้วศรี ซากิรา พรพิทักษ์ ตันนิม แม่เริะ ทิยาดา สี่มา ภักฎิณี ชัยขวัญ กรทิพย์ นิลมณี อุษณีย์ พัฒโน ภักกรปิตกุล และปิยนุช เกษมศุภกส

Kanokwan Sakunwong, Guntara Kaewsri, Shakira Pornpitak, Tasnim Mearoh, Thiyada Srime, Phattini Saikhwon, Pornthip Nilmanee, Udsanee Pattano Phattarapitikul and Piyonuch Kasemsupakorn

19

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสตูล

Problems and Obstacles in Accounting Practices of Community Enterprises in Satun Province

บงกช แก้วคีรี และ วสันต์ กาญจนมุกดา

Bongkot Kaewkiri and Wasan Kanchanamukda

37

การศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้บริการเว็บไซต์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

The Study of User Satisfaction with the Website Services of The Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University

อนุกุล ศรีวรรณ

Anukoon Sriwan

50

คำแนะนำการเตรียมและส่งต้นฉบับ

55

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ผลการดำเนินงานทางการเงิน และปัจจัยด้านการสอบบัญชีที่ส่งผลต่อ
รูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนใน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Financial Performance and Auditing Factors Affecting
the Form of Audit Opinions of Listed Companies on
the Stock Exchange of Thailand

กนกวรรณ สกุนวงศ์¹, กุลธรา แก้วศรี¹, ซากีรา พรพิทักษ์¹, ตัซนิม แมร์เราะ¹, ทิญาดา สีม่า¹,
ภักฎิณี ชัยขวัญ^{2*}, ภรทิพย์ นิลมณี² อุษณีย์ พัฒโน ภทรปิติกุล² และปิยนุช เกษมศุภกร³
Kanokwan Sakunwong¹, Guntara Kaewsri¹, Shakira Pornpitak¹, Tasnim Mearoh¹,
Thiyada Srima¹, Phattini Saikhwan², Pornthip Nilmanee²,
Udsanee Pattano Phattarapitikul² and Piyonuch Kasemsupakorn³

*Corresponding author: phattini_s@yahoo.com

Received 19/11/2024

Revised 31/12/2024

Accepted 22/02/2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานทางการเงินและปัจจัยด้านการสอบบัญชีที่ส่งผลต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี พ.ศ. 2565 ไม่รวมบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ อุตสาหกรรมการเงิน อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นกองทรัสต์ และกิจการที่มีการปรับโครงสร้างหนี้ ตัวอย่างจำนวน 220 บริษัทสุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบ่งชั้นภูมิ ข้อมูลวิจัยวิเคราะห์ผลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ผลการศึกษา พบว่า ผลดำเนินงานทางการเงิน ได้แก่ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์มีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีอย่างนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัย ไม่พบว่า ปัจจัยด้านการสอบบัญชีส่งผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ประโยชน์ด้านวิชาการ การศึกษาส่งเสริมความเข้าใจหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์งบการเงินและรายงานของผู้สอบบัญชี ประโยชน์ด้านประยุกต์ใช้ ผู้ใช้งบการเงินควร

¹ นักศึกษา หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
Students, Bachelor of Accountancy, Faculty of Management Sciences, Songkhla Rajabhat University

² อาจารย์ผู้สอน หลักสูตรบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
Lecturers, Bachelor of Accountancy, Faculty of Management Sciences, Songkhla Rajabhat University

³ ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต สำนักงานสอบบัญชี บีพีอาร์ ออดิท แอนด์ แอดไวเซอร์รี่
Certified Public Accountant, BPR AUDIT AND ADVISORY CO., LTD.

ให้ความสำคัญกับข้อมูลการวิเคราะห์งบการเงิน เนื้อหาในรายงานของผู้สอบบัญชี และการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงินเพื่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

คำสำคัญ : ผลการดำเนินงานทางการเงิน ปัจจัยด้านการสอบบัญชี ความเห็นของผู้สอบบัญชี

Abstract

This research aims to examine the financial performance and auditing factors influencing the form of audit opinions of listed companies on the Stock Exchange of Thailand. The research is quantitative. The population and sample are listed companies in 2022, excluding those on the Market for Alternative Investment (MAI), in the financial sector, real estate investment trusts, and undergoing restructuring. 220 samples are selected by stratified sampling. Research data are analyzed using descriptive statistics and inferential statistics, logistic regression analysis at a 0.05 significance level. The results find that financial performance, return on assets (ROA), significantly influences the type of audit opinion. However, audit factors are not found to influence the type of audit opinion. From an academic perspective, the study enhances the understanding of principles and concepts related to financial statement analysis and audit opinion. For practical perspective, users of financial statements should concern financial statement analysis information, content of the auditor's report and financial statement disclosure for making economic decisions.

Keywords: *Financial Performance, Auditing Factors, Audit Opinion*

บทนำ

งบการเงินเป็นรายงานทางการเงินที่แสดงฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน กระแสเงินสดของกิจการที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาบัญชีที่จัดทำรายงาน จัดทำเพื่อประโยชน์ต่อผู้ใช้งบการเงินในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้อง (Federation Accounting Professions, 2020, 2024) พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2543 ได้กำหนดให้งบการเงินที่จัดทำขึ้นโดยผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีจะต้องได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต เพื่อแสดงความเห็นต่องบการเงินของกิจการว่าได้จัดทำถูกต้องตามที่ควรเป็นไปตามมาตรฐานรายงานทางการเงินที่ถือปฏิบัติหรือไม่ (Accounting Act, BE. 2000, 2000) ตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 700 การแสดงความเห็นและการรายงานต่องบการเงิน รูปแบบความเห็นของผู้สอบบัญชีต่องบการเงินที่ตรวจสอบแสดงความเห็นมี 4 รูปแบบ คือ แสดงความเป็นแบบไม่มีเงื่อนไข แสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไข แสดงความเห็นว่างบการเงินไม่ถูกต้อง และการไม่แสดงความเห็น (Federation Accounting Professions, 2016a) นอกจากนี้ การวิเคราะห์งบการเงินด้วยอัตราส่วนทางการเงิน 4 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่อง ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน โครงสร้างเงินทุนและความสามารถในการชำระหนี้ (Tongkum & Siriphokapirom, 2024) สามารถนำผลการวิเคราะห์มาประเมินฐานะการเงิน ผลการดำเนินงานของกิจการ เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจได้ จึงเห็นได้จากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) กำหนดให้บริษัทจดทะเบียน

ทะเบียนนำส่งงบการเงินประจำปีที่มีการตรวจสอบและรับรองงบการเงินโดยผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจาก ก.ล.ต. รวมถึงกำหนดให้มีการรายงานข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินที่สำคัญ (The Securities and Exchange Commission, 2024)

จากเหตุการณ์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ. 2564 - พ.ศ. 2566 รูปแบบความเห็นของผู้สอบบัญชีจะมีการเปลี่ยนแปลงไป เมื่อพบความผิดปกติของรายการในงบการเงินจากการทุจริตของผู้บริหาร ทำให้งบการเงินแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอย่างมีสาระสำคัญ อีกทั้ง ผู้สอบบัญชีไม่สามารถหาหลักฐานสอบบัญชีที่เพียงพอ เหมาะสมในการแสดงความเห็นต่องบการเงินได้ เช่น กรณีของบริษัท สตาร์ค คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ที่ผู้สอบบัญชีตรวจสอบพบความผิดปกติของข้อมูลเกี่ยวกับยอดขาย สินค้าคงเหลือ รายงานวิเคราะห์อายุลูกหนี้ เงินจ่ายล่วงหน้าค่าสินค้า (The Secret Sauce, 2023) หรือ เหตุการณ์ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานต่อเนื่องอย่างมีสาระสำคัญ เช่น มีผลประกอบการขาดทุนเป็นจำนวนมาก มีการผัดนัดชำระหนี้ หรือ ขาดสภาพคล่องทางการเงิน เช่น กรณีของบริษัท เจเคเอ็น โกลบอล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน) มีผลการดำเนินงานขาดทุนสุทธิจำนวนมาก และเกิดสถานการณ์ที่มีความไม่แน่นอนอย่างมีสาระสำคัญต่อความสามารถในการดำเนินงานต่อเนื่อง ได้แก่ การขาดสภาพคล่องทางการเงิน การผัดนัดชำระหนี้ รวมถึงการยื่นคำร้องขอฟื้นฟูกิจการต่อศาลล้มละลายกลาง (Efinance Thai TV, 2023) และจากผลการศึกษา พบว่า การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีสามารถสะท้อนคุณภาพของข้อมูล โดยการแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไขจะสื่อสารคุณภาพของข้อมูลที่มากกว่า การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีในรูปแบบอื่น ๆ (Kaewprapa et al., 2013)

จากที่กล่าวข้างต้น ผลการดำเนินงานทางการเงินและปัจจัยด้านการสอบบัญชีอาจส่งผลต่อการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีให้มีการรายงานความเห็นแตกต่างจากรูปแบบมาตรฐาน หรือ แบบไม่มีเงื่อนไขได้เมื่อพบความผิดปกติ ข้อผิดพลาดของรายการในงบการเงิน หรือ เกิดสถานการณ์ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานต่อเนื่อง ซึ่งอาจส่งผลต่อการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ จึงได้นำมาซึ่งคำถามการวิจัยว่า ผลการดำเนินงานทางการเงินและปัจจัยด้านการสอบบัญชี เป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีหรือไม่

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของผลการดำเนินงานทางการเงินที่ส่งผลต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของปัจจัยด้านการสอบบัญชีที่ส่งผลต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

กรอบทฤษฎีวรรณกรรมและสมมติฐานการวิจัย

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาผลกระทบการดำเนินงานทางการเงินและปัจจัยด้านการสอบบัญชีที่มีต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีอ้างอิงความสัมพันธ์ด้วยทฤษฎีสัญญาณ (Signaling Theory) ของ Spence (1978) ว่าผู้ใช้งบการเงินกับกิจการอาจมีข้อมูลไม่เท่ากัน ดังนั้น ผลการดำเนินงานทางการเงินที่ดี ปัจจัยด้านการสอบบัญชี อาจสะท้อนคุณภาพของข้อมูลและการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน ตลอดจนคุณภาพการตรวจสอบบัญชีได้จากรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ผลการดำเนินงานทางการเงิน สามารถประเมินจากการวิเคราะห์งบการเงิน ติความผลลัพธ์จากการคำนวณอัตราส่วนทางการเงิน เพื่อให้ทราบฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการ การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงินสามารถนำมาพิจารณาฐานะการเงิน ผลการดำเนินงาน 4 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการทำกำไร ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน สภาพคล่อง โครงสร้างเงินทุนและความสามารถในการชำระหนี้ (Tongkum & Siriphokapirom, 2024) จากงานศึกษาของ Wongpanya (2018) พบว่า อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร เช่น อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีผลต่อการดำเนินงาน และการขึ้นเครื่องหมายสถานะผลการดำเนินงานของกิจการจดทะเบียนในตลาดเอ็ม เอ ไอ เช่น ห้ามการซื้อขาย หรือเข้าข่ายอาจถูกเพิกถอน สอดคล้องกับผลในงานศึกษาของ Gaganis et al. (2007) และ Ghale Rudkhani and Jabbari (2014) พบว่า อัตราส่วนความสามารถในการทำกำไร เช่น อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีอย่างมีสาระสำคัญ ดังนั้น การวิจัยนี้จึงวัดผลการดำเนินงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนด้วยอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม

2. ปัจจัยด้านการสอบบัญชี การวิจัยพิจารณาปัจจัยด้านการสอบบัญชี 5 ปัจจัย ได้แก่

2.1 ประเภทกิจการสอบบัญชี สำนักงานสอบบัญชีในประเทศไทย ผู้สอบบัญชีอาจปฏิบัติงานในรูปแบบบุคคลธรรมดา หรือจดทะเบียนในรูปแบบคณะบุคคล ห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทจำกัดซึ่งจะมีผู้สอบบัญชีและผู้ช่วยผู้สอบบัญชีปฏิบัติงานสอบบัญชีร่วมกันหลายคน ทำให้มีการให้บริการหลายประเภทและรองรับลูกค้าจำนวนมาก สำนักงานสอบบัญชีระหว่างประเทศ หรือ สำนักงานสอบบัญชีบริษัทข้ามชาติขนาดใหญ่มีการดำเนินธุรกิจตรวจสอบบัญชีในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งในประเทศไทย สำนักงานสอบบัญชีบริษัทข้ามชาติ หรือ เรียกว่า กิจการสอบบัญชี “บิ๊กโฟร์” (BIG 4) ได้แก่ (1) ไพรซ์วอเตอร์เฮ้าส์คูเปอร์ส (PricewaterhouseCoopers: PWC) (2) ดีลอยท์ ทูช ไร้มัทสึ (Deloitte Touche Tohmatsu: DTT) (3) เคพีเอ็มจี (KPMG) และ (4) อีวาย (EY) ตามลำดับ ทั้งนี้ สำนักงานสอบบัญชี Big 4 ที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย และเป็นกิจการสอบบัญชีที่มีผู้สอบบัญชีตรวจสอบงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้แก่ (1) ไพรซ์วอเตอร์เฮ้าส์คูเปอร์ส เอบีเอส (2) ดีลอยท์ ทูช ไร้มัทสึ ไซยศ สอบบัญชี (3) อีวาย และ (4) เคพีเอ็มจี ภูมิไชยสอบบัญชี (Srijunpetch, 2023) มีงานศึกษา พบว่า ลักษณะของธุรกิจไม่ว่าจะเป็นประเภทของธุรกิจ รูปแบบการประกอบธุรกิจ และระยะเวลาในการดำเนินงานของธุรกิจที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อคุณลักษณะของผู้สอบบัญชี (Phuengbunphanit & Nakyaem, 2021) และงานศึกษา พบว่า กิจการสอบบัญชี Big 4 มีคุณภาพสอบบัญชีมากกว่ากิจการที่ไม่ได้เป็นกิจการสอบบัญชี Big 4 (Francis & Yu, 2009)

2.2 เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matters : KAM) ตามคำจำกัดความในมาตรฐานการสอบบัญชีรหัส 701 เรื่อง การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต คือ เรื่องที่ผู้สอบบัญชีเห็นว่าเป็นเรื่องที่มีนัยสำคัญที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินงวดปัจจุบัน โดยเป็นเรื่องของดุลยพินิจของผู้สอบบัญชี พิจารณาเลือกเรื่องที่เคยสื่อสารกับผู้มีส่วนที่ในการกำกับดูแล ทั้งนี้ ผู้สอบบัญชีควรเลือกจากเรื่องที่มีนัยสำคัญที่สุดซึ่งผู้สอบบัญชีได้ประเมินความเสี่ยง และรวบรวมหลักฐานอย่างเพียงพอและเหมาะสมในการสอบบัญชี (Federation of Accounting Professions, 2016b) และงานศึกษา พบว่า ประเภทอุตสาหกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ประเภทสำนักงานสอบบัญชีมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับด้านรูปแบบการ

เปิดเผยข้อมูลและด้านความมีสาระสำคัญในการเปิดเผยข้อมูล และมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับ
 ด้านลักษณะของการเปิดเผยข้อมูล (Suwannasan et al., 2023)

2.3 การรายงานในรายงานของผู้สอบบัญชี รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตที่ใช้ในปัจจุบัน
 เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชีรหัส 700 เรื่องการแสดงความเห็นและการรายงานต่องบการเงิน
 (Federation of Accounting Professions, 2016a) และมีการปรับให้สอดคล้องกับจรรยาบรรณของผู้
 ประกอบวิชาชีพบัญชี (Federation of Accounting Professions, 2022) โดยรูปแบบมาตรฐาน หรือ
 รายงานแบบไม่มีเงื่อนไข ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

1. ความเห็นของผู้สอบบัญชี โดยมีการระบุถึงงบการเงินของกิจการ และงวดบัญชีที่ผู้สอบบัญชี
 ตรวจสอบและความเห็นผู้สอบบัญชีต่องบการเงินว่าจัดทำโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามมาตรฐาน
 รายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องหรือไม่

2. เกณฑ์ในการแสดงความเห็น โดยผู้สอบบัญชีมีการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการสอบบัญชี
 ข้อกำหนดตามประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี รวมถึง มาตรฐานเรื่องความเป็นอิสระ
 เพื่อให้ได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอ เหมาะสมในการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

3. เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ เป็นเรื่องที่คุณสอบบัญชีใช้ดุลยพินิจว่าเป็นเรื่องที่มีนัยสำคัญที่สุดในการ
 ตรวจสอบงบการเงินงวดปัจจุบัน ในประเทศไทยกำหนดให้เปิดเผยเฉพาะกิจการที่มีส่วนได้เสีย
 สาธารณะ

4. ความรับผิดชอบของผู้บริหาร และผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแลต่องบการเงิน (ถ้ามี) โดยผู้บริหาร
 เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงิน รวมถึง รับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่จำเป็น
 เพื่อให้จัดทำงบการเงินปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ

5. ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน เป็นไปตามมาตรฐานการสอบบัญชี
 และข้อกำหนดด้านจรรยาบรรณ จะมีการระบุวิธีการในการปฏิบัติงานสอบบัญชีตั้งแต่ระบุและประเมิน
 ความเสี่ยง ทำความเข้าใจระบบการควบคุมภายใน ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีและความ
 สมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชีที่จัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร ความเหมาะสมของเกณฑ์การบัญชีสำหรับ
 การดำเนินงานต่อเนื่อง การประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินรวมถึงการเปิดเผย
 ข้อมูล รวมถึง การสื่อสารกับผู้มีหน้าที่กำกับดูแล (ถ้ามี) เกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญ รวมถึงขอบเขตและ
 ช่วงเวลาของการตรวจสอบตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญ รวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญใน
 ระบบการควบคุมภายในที่พบในการตรวจสอบ

ทั้งนี้ งานศึกษาของ Kaewprapa et al. (2013) พบว่า การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี
 สามารถสะท้อนคุณภาพของข้อมูลสอดคล้องกับมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 700 เรื่อง รายงานของผู้สอบ
 บัญชีต่องบการเงิน โดยการแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข จะสื่อสารคุณภาพของข้อมูลที่มากกว่าการ
 แสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ในรูปแบบอื่นๆ

2.4 ระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชี คือ จำนวนวันตั้งแต่วันสิ้นงวดบัญชีจนถึง
 วันที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตลงลายมือชื่อรับรอง (Srijunpetch & Tirapongsan, 2020) ในงานวิจัยก่อน
 หน้า พบว่าระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงลบกับความเชี่ยวชาญผู้สอบ
 บัญชี ขนาดของกิจการ รายได้ของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความถี่ในการแสดงความเห็นและผล
 การดำเนินงานเป็นขาดทุนสุทธิ และไม่พบความสัมพันธ์กับประเภทอุตสาหกรรม และสินทรัพย์รวมของ
 กิจการ (Wangprasertkul, 2018) ความซับซ้อนของการตรวจสอบบัญชี ความสามารถในการทำกำไรของ

กิจการ ความเสี่ยงทางธุรกิจของการสอบบัญชีมีผลต่อระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชี หากกิจการมีสาขา หรือบริษัทในเครือมากขึ้น อีกทั้ง มีผลการดำเนินงานที่ไม่ดีจะส่งผลกระทบต่อระยะเวลาออกรายงานของผู้สอบบัญชี (Rusmin & Evans, 2017)

2.5 การเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชี การเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชีแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ การหมุนเวียนผู้สอบบัญชี (Audit Rotation) และการเปลี่ยนสำนักงานสอบบัญชี (Audit Firm Rotation) (Srijunpetch & Tirapongsan, 2020) มีงานศึกษา พบว่า การหมุนเวียนผู้สอบบัญชีการเปลี่ยนแปลงสำนักงานสอบบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงลบกับคุณภาพการสอบบัญชี (Kalanjati et al., 2019) ในขณะที่งานศึกษาของ Srijunpetch and Tirapongsan (2020) พบว่า การเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชีไม่ว่าจะเป็น การเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชีหรือ การเปลี่ยนแปลงสำนักงานสอบบัญชีไม่มีความสัมพันธ์กับการตกแต่งกำไร

3. รูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ผู้สอบบัญชีแสดงความเห็นต้องบการเงินได้ 4 ประเภท (Wuttichindanon & Isaravaravanich, 2019; Srijunpetch, 2023) ได้แก่

1) ความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข ผู้สอบบัญชีจะแสดงความเห็นแบบไม่มีเงื่อนไข เมื่อเห็นว่างบการเงินถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป การจัดทำงบการเงิน และการเปลี่ยนแปลงหลักการบัญชี รวมถึงผลกระทบต่องบการเงิน มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างเพียงพอ เหมาะสม

2) ความเห็นอย่างมีเงื่อนไข ผู้สอบบัญชีจะแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไขเมื่อเห็นว่าข้อมูลในงบการเงินไม่ถูกต้องตามที่ควรตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป แต่ผลกระทบต่อไม่มีสาระสำคัญจนแพร่กระจายไปยังงบการเงิน

3) ความเห็นว่างบการเงินไม่ถูกต้อง เป็นรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี เมื่อมีความเห็นว่างบการเงินมีข้อผิดพลาดที่มีสาระสำคัญ และผลกระทบต่อแพร่กระจายไปยังงบการเงิน

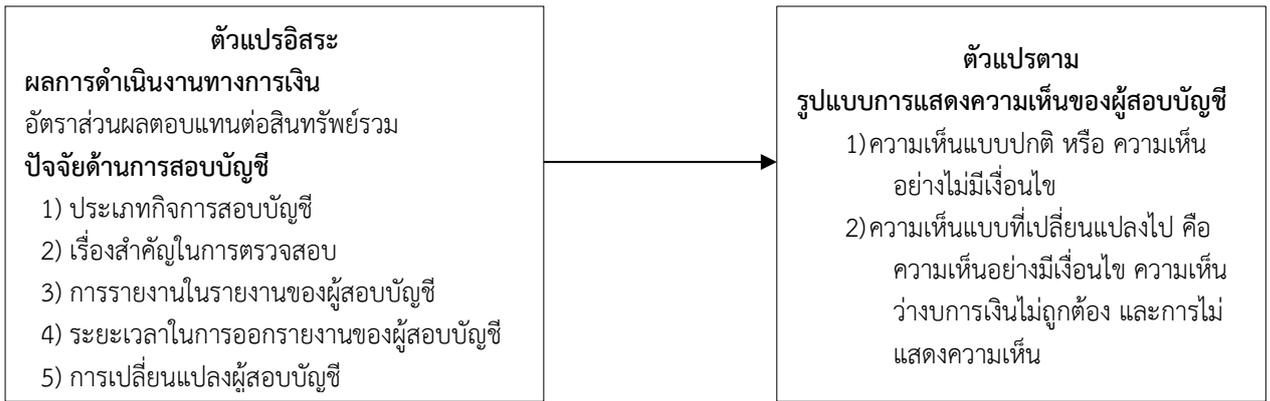
4) การไม่แสดงความเห็น ผู้สอบบัญชีจะไม่แสดงความเห็นต้องบการเงิน เมื่อไม่สามารถตรวจสอบงบการเงินในส่วนที่มีสาระสำคัญ และผลกระทบต่อแพร่กระจายในงบการเงินจากการถูกจำกัดขอบเขตด้วยกิจการ หรือสถานการณ์ ทำให้ผู้สอบบัญชีไม่สามารถหาหลักฐานการตรวจสอบได้อย่างเพียงพอ เหมาะสม ทั้งนี้ ในรายงานผู้สอบบัญชีจะมีการเพิ่มวรรคอธิบายเพื่อชี้แจงปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นในระหว่างการรับว่าจ้างตรวจสอบงบการเงิน อันเป็นเหตุให้ไม่สามารถแสดงความเห็นต้องบการเงินได้

ความเห็นต้องบการเงินของผู้สอบบัญชีที่กล่าวมาข้างต้น สามารถจำแนกรูปแบบการแสดงความเห็นได้ 2 กลุ่ม (Srijunpetch, 2024) ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ความเห็นแบบปกติ คือ ความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข

กลุ่มที่ 2. ความเห็นแบบที่เปลี่ยนแปลงไป คือ ความเห็นอย่างมีเงื่อนไข ความเห็นว่างบการเงินไม่ถูกต้อง และการไม่แสดงความเห็น

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จึงกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1 และสมมติฐานการวิจัยตามตารางที่ 1 ตามลำดับ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตารางที่ 1 วัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย	สมมติฐานการวิจัย
วัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 เพื่อศึกษาผลกระทบของผลการดำเนินงานทางการเงินที่ส่งผลต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี	สมมติฐานการวิจัยข้อ 1.1 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม มีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี
วัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบของปัจจัยด้านการสอบบัญชีที่ส่งผลต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี	สมมติฐานการวิจัยข้อ 2.1 ประเภทกิจการสอบบัญชีมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี
	สมมติฐานการวิจัยข้อ 2.2 เรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี
	สมมติฐานการวิจัยข้อ 2.3 การรายงานในรายงานสอบบัญชีมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี
	สมมติฐานการวิจัยข้อ 2.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการออกรายงานของผู้สอบบัญชี มีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี
	สมมติฐานการวิจัยข้อ 2.5 การเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชีมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

ระเบียบวิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 467 บริษัท โดยไม่รวมบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ (MAI) และบริษัทจดทะเบียนในอุตสาหกรรมการเงิน และอสังหาริมทรัพย์ ที่เป็นกองทรัสต์ และบริษัทจดทะเบียนที่มีการมีปรับโครงสร้างหนี้

การคำนวณขนาดตัวอย่างในการวิจัยใช้สูตรของ Yamane (2012) (Ratthachatranond, 2013) และสุ่มเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามประเภทอุตสาหกรรมของบริษัทจดทะเบียนโดยใช้สูตร Randbetween ในโปรแกรมไมโครซอฟท์เอ็กเซล (Microsoft Excel) ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำนวน 467 บริษัท และ 220 บริษัท แยกตามประเภทอุตสาหกรรมตามรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนตัวอย่างแยกตามอุตสาหกรรม

อุตสาหกรรม	จำนวนประชากร (บริษัท)	สัดส่วนประชากร (ร้อยละ)	จำนวนตัวอย่าง (บริษัท)
เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	68	14	31
สินค้าอุปโภคบริโภค	41	9	20
สินค้าอุตสาหกรรม	67	14	32
อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (ไม่รวมกองทรัสต์)	75	16	35
ทรัพยากร	54	12	25
บริการ	116	25	55
เทคโนโลยี	46	10	22
รวม	467	100	220

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลในการวิจัยเป็นข้อมูลทุติยภูมิ รวบรวมข้อมูลของปีที่ศึกษา (พ.ศ. 2565) จากรายงานประจำปี และข้อมูลที่มีการเผยแพร่สาธารณะในเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) และเว็บไซต์และฐานข้อมูล Setsmart ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติในการวิจัย 2 ส่วน ดังนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ข้อมูลกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเป็นค่าร้อยละ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้ และค่าความโด่ง
2. สถิติเชิงอนุมาน ประกอบด้วย การทดสอบข้อสมมติฐานเบื้องต้นของสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ การทดสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ การทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง การทดสอบความเหมาะสมของตัวแบบการวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติก และการวิเคราะห์สมการถดถอยโลจิสติก

การวัดค่าตัวแปร

1. ตัวแปรอิสระ ในการวิจัย มีดังนี้

1.1 ผลการดำเนินงานทางการเงิน วัดด้วย อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม

1.2 ปัจจัยด้านการสอบบัญชี

1.2.1 ประเภทกิจการสอบบัญชี วัดด้วยตัวแปรหุ่นว่าบริษัทจดทะเบียนมีกิจการสอบบัญชีในกลุ่ม big4 ตรวจสอบบัญชีหรือไม่

1.2.2 เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ วัดด้วยจำนวนคำในวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

1.2.3 การรายงานในรายงานของผู้สอบบัญชี วัดด้วยจำนวนคำในรายงานผู้สอบบัญชี

1.2.4 ระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชี วัดด้วยจำนวนวันรวมนับตั้งแต่วันที่สิ้นรอบระยะเวลาบัญชีจนถึงวันที่ในรายงานผู้สอบบัญชี

1.2.5 การเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชี พิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงสำนักงานสอบบัญชี วัดด้วยตัวแปรหุ่น โดยพิจารณาว่าบริษัทจดทะเบียนมีการเปลี่ยนแปลงสำนักงานสอบบัญชีจากปีที่ผ่านมาหรือไม่

2. ตัวแปรตาม

ตัวแปรตามในการวิจัย คือ รูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี วัดเป็นตัวแปรหุ่นโดยแบ่งรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) ความเห็นแบบปกติ คือ ความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข และ 2) ความเห็นแบบที่เปลี่ยนแปลงไป คือ ความเห็นอย่างมีเงื่อนไข ความเห็นว่างบการเงินไม่ถูกต้องและการไม่แสดงความเห็น

การวัดตัวแปรอิสระและตัวแปรตามในการวิจัย แสดงตามรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวัดตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	ตัวย่อ	การวัดค่าตัวแปร
รูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี	AOP	พิจารณารูปแบบการแสดงความเห็น 2 กลุ่ม ตัวแปรหุ่น 1 = ความเห็นแบบปกติ คือ ความเห็นอย่างไม่มีเงื่อนไข และ 0 = ความเห็นแบบที่เปลี่ยนแปลงไป คือ ความเห็นอย่างมีเงื่อนไข ความเห็นว่างบการเงินไม่ถูกต้อง และการไม่แสดงความเห็น
ผลการดำเนินงานทางการเงิน		
อัตราส่วนทางการเงิน วัดความสามารถในการทำกำไร	ROA	อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม = (กำไรสุทธิ/สินทรัพย์รวม) x100 (%)
ปัจจัยด้านการสอบบัญชี		
1.ประเภทกิจการสอบบัญชี	BIG4	ตัวแปรหุ่น 1 = กิจการสอบบัญชี big4 และ 0 = ไม่ใช่กิจการสอบบัญชี big 4
2.เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ	KAM_WC	จำนวนคำที่เปิดเผยในวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ
3.การรายงานในรายงานของผู้สอบบัญชี	AR	จำนวนคำในรายงานของผู้สอบบัญชี

ตัวแปร	ตัวย่อ	การวัดค่าตัวแปร
4.ระยะเวลาในการออกรายงานของผู้สอบบัญชี	AL	จำนวนวันจากวันสิ้นรอบระยะเวลาบัญชีจนถึงวันออกรายงานของผู้สอบบัญชี
5.การเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชี	FR	ตัวแปรหุ่น การเปลี่ยนแปลงสำนักงานสอบบัญชี 1 = มีการเปลี่ยนแปลงสำนักงานสอบบัญชีจากปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2564) 0 = ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสำนักงานสอบบัญชีจากปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2564)

ผลการวิจัย

ตารางที่ 4 ค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปร	N	Max	Min	Mean	S.D.	Skewness	Kurtosis
AOP	220	1	0	0.9727	0.1632	-5.8047	34.6947
ROA	220	74.0200	-52.500	3.4695	10.2571	-0.0538	19.1812
BIG4	220	1	0	0.6636	0.4735	-0.6927	1.4798
KAM_WC	220	2,313	0	653.7045	332.1059	1.5304	7.4481
AR	220	5,801	1,313	2,115.945	500.0413	2.1429	15.6059
AL	220	272	20	55.0273	15.7842	11.8236	164.0566
FR	220	1	0	0.0545	0.2276	3.9231	16.3910

ค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวอย่างจำนวน 220 ตัวอย่าง (N) ตัวแปรตามในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี (AOP) ตัวแปรอิสระในการวิจัย ได้แก่ ผลการดำเนินงานทางการเงินพิจารณาจากอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) และปัจจัยด้านการสอบบัญชี ได้แก่ ประเภทกิจการสอบบัญชี (BIG4) เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM_WC) การรายงานในรายงานของผู้สอบบัญชี (AR) ระยะเวลาที่ใช้ในการออกรายงานของผู้สอบบัญชี (AL) และการเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชีโดยมีการเปลี่ยนแปลงสำนักงานสอบบัญชี (FR) ตามลำดับ โดยมีค่าสูงสุด (Max) ค่าต่ำสุด (Min) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าความเบ้ (Skewness) ค่าความโด่ง (Kurtosis) ตามรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 5 ผลการทดสอบความเหมาะสมของตัวแบบเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยตามสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย	ค่าไควสแควร์	p-value	ผลทดสอบตัวแบบ
วัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 เพื่อศึกษาผลกระทบของผลการดำเนินงานทางการเงินที่มีต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี			
สมมติฐานการวิจัยข้อ 1.1 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี	192.89	0.6833	โมเดลเหมาะสม
วัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบของปัจจัยด้านการสอบบัญชีที่มีต่อรูปแบบ			

สมมติฐานการวิจัย	ค่าไคร้สแควร์	p-value	ผลทดสอบตัวแบบ
การแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี			
สมมติฐานการวิจัยข้อ 2.1 ประเภทกิจการสอบบัญชีมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี	0.00	0.0000*	โมเดลไม่เหมาะสม
สมมติฐานการวิจัยข้อ 2.2 เรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี	219.74	0.0622	โมเดลเหมาะสม
สมมติฐานการวิจัยข้อ 2.3 การรายงานในรายงานของผู้สอบบัญชีมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี	343.15	0.0000*	โมเดลไม่เหมาะสม
สมมติฐานการวิจัยข้อ 2.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี	25.58	0.2703	โมเดลเหมาะสม
สมมติฐานการวิจัยข้อ 2.5 การเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชีมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี	0.00	0.0000*	โมเดลไม่เหมาะสม

*ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

การทดสอบความเหมาะสมของตัวแบบและการทดสอบข้อสมมติฐานของสถิติที่ใช้ในการวิจัย การทดสอบความเหมาะสมของตัวแบบพิจารณาจากสถิติทดสอบความเหมาะสมของ Hosmer and Lemeshow มาใช้ทดสอบความเหมาะสมของสมการถดถอยโลจิสติกที่ใช้ในการวิจัย (Pinyo, 2019; Kaewwan, 2012) สมมติฐานที่ทำการทดสอบ คือ

H_0 : โมเดลเหมาะสม หรือ สมการถดถอยโลจิสติกเหมาะสมในการพยากรณ์

H_1 : โมเดลไม่เหมาะสม หรือ สมการถดถอยโลจิสติกไม่เหมาะสมในการพยากรณ์

ผลการทดสอบ หากค่าไคร้สแควร์ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติหรือ ยอมรับ H_0 แสดงว่าตัวแบบมีความเหมาะสม โดยผลการทดสอบตัวแบบตามสมมติฐานการวิจัยตามรายละเอียดในตารางที่ 5

ตารางที่ 6 ค่าสหสัมพันธ์ของตัวแปรในการวิจัย

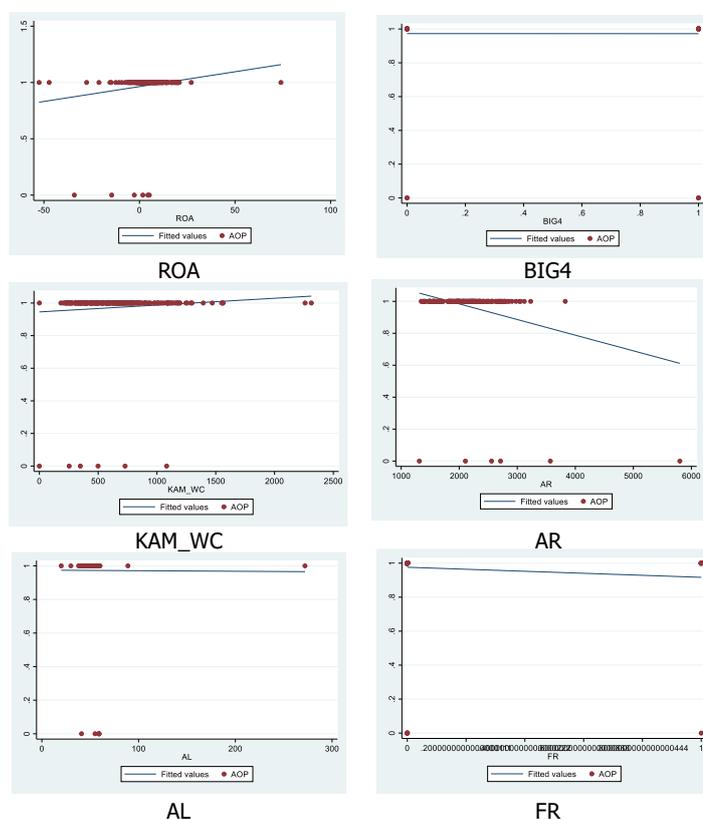
ตัวแปร	AOP	ROA	BIG4	KAM_WC	AR	AL	FR
AOP	1						
ROA	0.1657*	1					
BIG4	-0.0011	0.1371*	1				
KAM_WC	0.0852	-0.1784*	0.0958	1			
AR	-0.3000	-0.1093	0.0701	0.4873*	1		
AL	-0.0033	-0.2170	-0.1295	-0.0046	0.0199	1	
FR	-0.0827	-0.1497*	0.0015	-0.0230	-0.0354	0.2538*	1

*มีความสัมพันธ์กันระดับนัยสำคัญ 0.05

ตารางที่ 7 ค่า Variance Inflation Factor (VIF)

ตัวแปร	VIF	ตัวแปร	VIF
ROA	1.15	AR	1.32
BIG 4	1.05	AL	1.22
KAM_WC	1.39	FR	1.09

การทดสอบปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุจากค่าสหสัมพันธ์และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ของตัวแปรที่ศึกษา ไม่พบ ปัญหาภาวะร่วมเส้นตรงพหุ เนื่องจากไม่มีตัวแปรมีความสัมพันธ์เกิน 0.80 (Shrestha, 2020) ตามรายละเอียดแสดงในตารางที่ 6 และมีค่า VIF น้อยกว่า 10 (Vanitbuncha, 2017; Alin, 2010) ตามรายละเอียดแสดงในตารางที่ 7

ภาพที่ 2 กราฟ Scatter Plot ของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามที่ศึกษาในการวิจัย

การทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง (Linearity) ด้วยกราฟ Scatter Plot พบว่า ตัวแปรในการศึกษา มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ตามรายละเอียดแสดงในภาพที่ 2

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยและสมมติฐานการวิจัย รายละเอียดดังต่อไปนี้
วัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 เพื่อศึกษาผลกระทบของผลการดำเนินงานทางการเงินที่มีต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

สมมติฐานการวิจัยข้อ 1.1 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

ตารางที่ 8 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) กับ รูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

Variable	Coefficient	std. Error	p-value	Prod (Odds Ratio)
Constant	3.5850	0.4394	0.000	36.0545
ROA	0.0604	0.0254	0.018*	1.0623

*ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ตามตารางที่ 8 ผลการวิจัย พบว่า อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ มีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ($p\text{-value} = 0.018 < \text{ระดับนัยสำคัญที่ } 0.05$)
วัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 เพื่อศึกษาผลกระทบของปัจจัยด้านการสอบบัญชีที่มีต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

สมมติฐานการวิจัยข้อ 2.1 ประเภทกิจการสอบบัญชีมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

ตารางที่ 9 ประเภทกิจการสอบบัญชี (BIG4) กับ รูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

Variable	Coefficient	std. Error	p-value	Prod (Odds Ratio)
Constant	3.5835	0.7168	0.0000	36
BIG4	-0.1398	0.8780	0.987	0.9861

ตามตารางที่ 9 ผลการวิจัยพบว่า ประเภทกิจการสอบบัญชีไม่มีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ($p\text{-value} = 0.987 > \text{ระดับนัยสำคัญที่ } 0.05$)

สมมติฐานการวิจัยข้อ 2.2 เรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

ตารางที่ 10 เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) กับ รูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

Variable	Coefficient	std. Error	p-value	Prod (Odds Ratio)
Constant	2.2521	0.9760	0.0210	9.5079
KAM_WC	0.0023	0.0018	0.1920	1.0024

ตามตารางที่ 10 ผลการวิจัย พบว่า เรื่องสำคัญในการตรวจสอบไม่มีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ($p\text{-value} = 0.1920 > \text{ระดับนัยสำคัญที่ } 0.05$)

สมมติฐานการวิจัยข้อ 2.3 การรายงานในรายงานของผู้สอบบัญชีมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

ตารางที่ 11 การรายงานในรายงานของผู้สอบบัญชี (AR) กับ รูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

Variable	Coefficient	std. Error	p-value	Prod (Odds Ratio)
Constant	7.7621	1.7807	0.000	2349.914
AR	-0.0017	0.0007	0.010*	0.9982

*ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ตามตารางที่ 11 ผลการวิจัย พบว่า การรายงานในรายงานของผู้สอบบัญชีมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีอย่างมีสาระสำคัญ ($p\text{-value} = 0.010 < \text{ระดับนัยสำคัญที่ } 0.05$) อย่างไรก็ตาม ผลการทดสอบความเหมาะสมของตัวแบบ พบว่า ตัวแบบไม่เหมาะสม

สมมติฐานการวิจัยข้อ 2.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

ตารางที่ 12 ระยะเวลาที่ใช้ในการออกรายงานของผู้สอบบัญชี (AL) กับ รูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

Variable	Coefficient	std. Error	p-value	Prod (Odds Ratio)
Constant	3.6373	1.3775	0.008	37.9916
AL	-0.0011	0.0237	0.962	0.9989

ตามตารางที่ 12 ผลการวิจัย พบว่า ระยะเวลาที่ใช้ในการออกรายงานของผู้สอบบัญชีไม่มีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ($P\text{-value} = 0.962 > \text{ระดับนัยสำคัญที่ } 0.05$)

สมมติฐานการวิจัยข้อ 2.5 การเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชีมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

ตารางที่ 13 การเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชี (FR) กับ รูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี

Variable	Coefficient	std. Error	p-value*	Prod (Odds Ratio)
Constant	3.7038	0.4527	0.000	40.6
FR	-1.3059	1.1383	0.251	0.2709

ตามตารางที่ 13 ผลการวิจัย พบว่า การเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชีพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงสำนักงานสอบบัญชีไม่มีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ($p\text{-value} = 0.251 > \text{ระดับนัยสำคัญที่ } 0.05$)

อภิปรายผล

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของผลการดำเนินงานทางการเงินที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ผลการวิจัย พบว่า ผลการดำเนินงานด้านการเงิน ได้แก่ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์

มีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีจึงสอดคล้องกับผลงานศึกษาที่พบว่าความสามารถในการทำกำไรเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการแสดงรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับปัญหาความสามารถในการดำเนินงานต่อเนื่อง (Gaganis et.al, 2007; Ghale Rudkhani & Jabbari, 2014)

2. เพื่อศึกษาผลกระทบของปัจจัยด้านการสอบบัญชีที่ส่งผลต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านการสอบบัญชี ได้แก่ ประเภทกิจการสอบบัญชี เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ การรายงานในรายงานผู้สอบบัญชี ระยะเวลาการออกรายงาน และการเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชี ไม่มีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ทั้งนี้ อาจด้วย การแสดงความเห็นในรายงานผู้สอบบัญชี การเปิดเผยเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นการปฏิบัติตามมาตรฐานการสอบบัญชี ส่วนระยะเวลาการออกรายงาน และการเปลี่ยนแปลงผู้สอบบัญชีจะเป็นไปตามระยะเวลาที่กฎหมาย และหน่วยงานกำกับดูแลบริษัทจดทะเบียนกำหนด

จากผลการศึกษา รูปแบบรายงานผู้สอบบัญชี จึงอาจสะท้อนคุณภาพข้อมูลในงบการเงินได้มากกว่าคุณภาพการสอบบัญชีอ้างอิงด้วยทฤษฎีการส่งสัญญาณ ผลการวิจัยจึงสอดคล้องกับผลการศึกษาที่พบว่าระดับของการจัดการกำไรของกิจการเพิ่มขึ้น เมื่อผู้สอบบัญชีเปลี่ยนจากการแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไขไปเป็นการไม่แสดงความเห็น และมีงานศึกษาที่ไม่พบว่า การตรวจสอบบัญชีมีผลกระทบอย่างสําคัญกับการออกรูปแบบรายงานที่เปลี่ยนแปลงไป (Sharf & Abu-Nassar, 2021) แต่พบว่า ผู้สอบบัญชีมีแนวโน้มจะเปลี่ยนแปลงรูปแบบความเห็นของผู้สอบบัญชี หากกิจการไม่มีการปรับปรุงรายการที่เสนอให้ทำการปรับปรุงในการตรวจสอบบัญชี (Xiao et al., 2020)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย

1. ประโยชน์ด้านวิชาการ การศึกษาส่งเสริมความเข้าใจ หลักการ แนวคิด เกี่ยวกับการวิเคราะห์งบการเงิน รูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี
2. ประโยชน์ด้านประยุกต์ใช้ ผู้ใช้งบการเงินควรให้ความสำคัญกับข้อมูลการวิเคราะห์งบการเงิน เนื้อหาในรายงานของผู้สอบบัญชี และการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ข้อจำกัดในการวิจัย คือ การวิจัยเป็นการศึกษาผลกระทบในระยะเวลา 1 ปี (พ.ศ. 2565) การวิจัยจึงทราบเพียงผลกระทบของผลการดำเนินงานทางการเงินและปัจจัยด้านการสอบบัญชีที่มีต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีในปีที่ศึกษา แต่ไม่สามารถคาดการณ์แนวโน้ม หรือ การเปลี่ยนแปลงของผลกระทบของผลการดำเนินงานทางการเงินและปัจจัยด้านการสอบบัญชีที่ส่งผลต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชีได้ นอกจากนี้ ผลการศึกษา ไม่พบว่า ปัจจัยด้านการสอบบัญชีมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี เนื่องด้วยอาจมีปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่ไม่ได้ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ อาจมีผลกระทบต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี จึงให้ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับงบการเงินที่ส่งผลต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี เช่น การเปลี่ยนแปลงมาตรฐานบัญชี การเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี การแก้ไขข้อผิดพลาดทางการเงิน บัญชี จำนวนของหมายเหตุประกอบงบการเงิน เป็นต้น

2. ศึกษาผลการดำเนินงานทางการเงิน และปัจจัยด้านการสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาด MAI ที่ส่งผลต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ว่าผลกระทบเป็นในทิศทางเดียวกันกับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กลุ่ม SET ที่ศึกษาในการวิจัยนี้หรือไม่
3. ศึกษาองค์ประกอบของรายงานสอบบัญชีที่ส่งผลต่อรูปแบบการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ซึ่งอาจทำให้ผลกระทบมีความชัดเจนกว่าการศึกษาการรายงานในรายงานผู้สอบบัญชีภาพรวม

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งในรายวิชา การวิจัยทางการบัญชี หลักสูตรบัญชีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ภาคเรียนที่ 2/2567 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย คณะกรรมการสอบงานวิจัย ผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำแนะนำการทำวิจัยและเขียนบทความเพื่อน ๆ ในกลุ่มที่ช่วยกันทำงานวิจัย เจ้าหน้าที่ห้องสมุดที่ให้บริการหนังสือ แหล่งสืบค้นข้อมูล คอมพิวเตอร์ในการทำวิจัย ตลอดจน บิดา มารดา ผู้ปกครองของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจ และการสนับสนุนด้านต่าง ๆ ทำให้งานวิจัยและบทความวิจัยจัดทำสำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณมา ณ ที่นี้

References

- Accounting Act, BE. 2000. (2000,12 May). *Royal Gazette*. Volume 117. Special Section 41 A. Page 1.
- Alin, A. (2010). Multicollinearity. *Wiley Interdisciplinary Reviews : Computational Statistics*, 2(3), 370-374.
- EfinanceThai TV. (2023, November 13). *Lesson Learned from JKN, Investing Too Much Until Liquidity Collapses [Video]*. Youtube. <https://shorturl.at/Li7UJ>.
- Federation of Accounting Professions. (2024). *Accounting Standards No.1 on Presentation of Financia Statements*. Retrieved from <https://zt.ms/6dz>
- Federation of Accounting Professions. (2022). *Code of Ethics for Professional Accountants BE 2022*.
- Federation of Accounting Professions. (2020). *The Conceptual Framework for Financial Reporting*. Retrieved from <https://zt.ms/6dz>
- Federation of Accounting Professions. (2016a). *Auditing Standard ISA 700 Forming an Opinion and Reporting on Financial Statements*. Retrieved from <https://nlink.at/Dzk0>
- Federation of Accounting Professions. (2016b). *Auditing Standard ISA 701 Communicating Key Audit Matters in the Independent Auditor's Report*. Retrieved from <https://nlink.at/Dzk0>
- Francis, J. R., & Yu, M. D. (2009). Big 4 Office Size and Audit Quality. *The Accounting Review*, 84(5), 1521-1552.

- Gaganis, C., Pasiouras, F., & Doumpos, M. (2007). Probabilistic Neural Networks for The Identification of Qualified Audit Opinions. *Expert Systems with Applications*, 32(1), 114-124.
- Ghale Rudkhani, T. M., & Jabbari, H. (2014). The Effect of Financial Ratios on Auditor Opinion in the Companies Listed on TSE. *European Online Journal of Natural and Social Sciences:Proceedings*, 2(3 (s)), pp-1363.
- Kaewprapa,K., Siriwan, Y., Khamjansa, P., & Keekatok, A. (2013). The Auditor's Opinion and Information Quality Communication. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)*, 6(2), 56-62.
- Kaewwan, Y. (2012). Principles and Applications of Logistic Regression Analysis for Research/Research. *Journal of Rajamangala University of Technology Srivijaya*.
- Kalanjati, D. S., Nasution, D., Jonnergård, K., & Sutedjo, S. (2019). Auditor Rotations and Audit Quality: A Perspective from Cumulative Number of Audit Partner and Audit Firm Rotations. *Asian Review of Accounting*, 27(4), 639-660.
- Phuengbunphanit, P., & Nakyaem, N. (2021). Business characteristics that affect Characteristics of auditors, audit reports and financial reports. *Humanities and Social Sciences Journal*, 12(1), 245-267.
- Pinyo, T. (2019). The Study on the Report of the Logistic Regression Analysis Results in Research Work. *Veridian E-Journal*, 12(5).
- Ratthachatranond, W. (2013). *Determining an Appropriate Sample Size for Social Science Research*, 2(1), 26-43.
- Rusmin, R., & Evans, J. (2017). Audit quality and audit report lag: Case of Indonesian listed companies. *Asian Review of Accounting*, 25(2), 191-210.
- Sharf, N., & Nassar, M. A. (2021). The Effect of Audit Quality and Auditor's Opinion on Earnings Management: Evidence from Jordan. *Jordan Journal of Business Administration*, 17(2).
- Shrestha, N. (2020). Detecting Multicollinearity in Regression Analysis. *American Journal of Applied Mathematics and Statistics*, 8(2), 39-42.
- Spence, M. (1978). Job Market Signaling. In *Uncertainty in Economics* (pp.281-306). *AcademicPress*.
- Srijunpethch, S. (2024). Auditing (1st edition). *TPN Press*.
- Srijunpethch, S., & Tirapongsan, P. (2020). The Rotation of Auditor and Earnings Management. *Journal of Humanities and Social Sciences*, 10(3), 58-66.
- Suwannasan, A., Petchchedcho, P., Kumsuprom, S., & Panmanee, P. (2023). Disclosures of Key Audit Matters and Financial Rations of Listed on the Stock Exchange of Thailand. *Journal of Srivanalai Vijai*, 13(2), 173-184.
- Tongkum, S. & Siriphokapirom, S. (2024). Financial ratios affecting the value of the business

- of Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand, Industry Group, Tourism and Recreation Service Category. *Rapaiphanni Research Journal*, 18(1),
- THE SECRET SAUCE. (2023, June 21). *STARK Stocks the Epic 30 Billion Baht Scam, All Revealed in One Go [video]*. Youtube. <https://www.youtube.com/watch?v=a1M-lSm9OFY>
- The Securities and Exchange Commission. (2024, 31 October). *Financial Statements and Reporting According to Section 56*. <https://shorturl.at/bEBPj>.
- Vanitbuncha, K. (2017). *SPSS FOR WINDOWS for Data Analysis*. 30th edition.
- Wangprasertkul, P. (2018). *The Relationship Between Audit Risk and The Auditor's Report Issuance Period of Listed Companies in The Stock Exchange*.
- Wongpanya, S. (2018). *Financial Ratios and The Trigger of Trading Signs of Companies Listed in MAI*. [Independence Study, Bangkok University].
- Wuttichindanon, S., & Isaravaravanich, P. (2019). New Auditor's Report: Experience in the Next Year in Thailand. *Chulalongkorn Business Review*, 41(162),
- Xiao, T., Geng, C., & Yuan, C. (2020). How Audit Effort Affects Audit Quality: An Audit Process and Audit Output Perspective. *China Journal of Accounting Research*, 13(1), 109-127.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rd ed. New York: Harper & Row.
- Kaewwan. Y. (2012). Principles and Applications of Logistic Regression Analysis for Research/Research. *Journal of Rajamangala University of Technology Srivijaya*.

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสตูล

Problems and Obstacles in Accounting Practices of Community Enterprises in Satun Province

บงกช แก้วคีรี¹, วสันต์ กาญจนมุกดา^{2*}

Bongkot Kaewkiri¹ and Wasan Kanchanamukda^{2*}

*Corresponding author, e-mail: wasan@tsu.ac.th

Received 03/02/2025

Revised 22/02/2025

Accepted 04/03/2025

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสตูล และเพื่อเปรียบเทียบกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ทำบัญชี กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้ทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 226 แห่ง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ใช้สถิติใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติ t-test และค่าสถิติ F-test โดยมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ประกอบด้วย ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านการนำข้อมูลทางการบัญชีไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน และด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน 2. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีด้านความร่วมมือและสนับสนุน และด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีโดยรวมและรายด้าน เฉพาะด้านความร่วมมือและสนับสนุน และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแตกต่างกัน 3. การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีเพศ สาขาผู้ทำบัญชี ประสบการณ์ และการฝึกอบรมแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จากผลการศึกษาควรมีการพัฒนาแม่แบบ (Template) บัญชีบน Excel ที่ออกแบบมาเฉพาะสำหรับวิสาหกิจชุมชน พร้อมสูตรคำนวณอัตโนมัติและระบบตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อลดความซับซ้อนในการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชี นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนาโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปที่เหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชน โดยเน้นความเรียบง่ายในการใช้งานและความสามารถในการทำงานแบบออฟไลน์ รวมถึงจัดทำหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำรายงานเงินสตรับ-จ่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนให้มีความถูกต้องและเป็นมาตรฐานมากขึ้น

¹ เจ้าหน้าที่บริหารงาน, คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Administrative Officer, Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยทักษิณ

Assistant Professor Dr., Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University

คำสำคัญ : การจัดทำบัญชี วิสาหกิจชุมชน บัญชีวิสาหกิจชุมชน สภาพปัญหาและอุปสรรค

Abstract

This research aims to study the problems and obstacles in accounting for community enterprises in Satun Province and to compare them with general information about accountants. The sample group consisted of accountants from community enterprises registered with the Department of Agricultural Promotion, totaling 226 entities. Simple random sampling was employed, using statistical methods such as frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t-test, and F-test, with a statistical significance level of 0.05. The research findings revealed that 1. The issues and obstacles in accounting for community enterprises, which had a high average level, included in terms of information technology, the utilization of accounting data for operational benefits, and the tools used in operations. 2. Comparison of personal factors of different ages have different opinions on the issues and obstacles in accounting regarding cooperation and support, as well as the tools used in operations. As for personal factors with different educational qualifications, opinions on the overall and specific issues and obstacles in accounting, particularly in the areas of cooperation and support, and information technology, differ. 3. The comparison of personal factors such as gender, accounting branch, experience, and training shows no difference in opinions regarding the overall and specific issues and obstacles in accounting. Based on the study results, there should be the development of an Excel accounting template specifically designed for community enterprises, complete with automatic calculation formulas and a verification system to reduce work complexity and enhance accounting efficiency. Additionally, there should be the development of a ready-made accounting program suitable for community enterprises, focusing on user-friendliness and offline functionality. Furthermore, practical training courses on cash receipt and payment reporting should be organized to improve the accuracy and standardization of community enterprise accounting.

Keywords: *Accounting, Community Enterprise, Community Enterprise Accounting, Problems and Obstacles*

บทนำ

วิสาหกิจชุมชน ซึ่งมักเรียกว่าวิสาหกิจเพื่อสังคมหรือธุรกิจชุมชน มีบทบาทสำคัญในพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจท้องถิ่น วิสาหกิจเหล่านี้ให้ความสำคัญกับความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชนมากกว่าการเพิ่มกำไรสูงสุด และนำกำไรที่เหลือกลับมาลงทุนใหม่ในชุมชน ความมุ่งมั่นที่มุ่งเน้นทั้งความยั่งยืนทางการเงินและผลกระทบทางสังคมนี้ จำเป็นต้องใช้วิธีการบัญชีที่ไม่เหมือนใครซึ่งนอกเหนือไปจากการจัดการทางการเงินแบบดั้งเดิม วิสาหกิจชุมชนมีลักษณะเฉพาะตัวด้วยพันธกิจในการสร้างคุณค่าทางสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจให้กับชุมชนที่พวกเขาให้บริการ ไม่เหมือนกับธุรกิจทั่วไป วิสาหกิจชุมชนจะนำกำไรที่ได้กลับไปสนับสนุนการพัฒนาท้องถิ่นและแก้ไขปัญหาทางสังคม วิสาหกิจเหล่านี้ดำเนินงานในหลายภาคส่วน รวมถึงการค้าปลีก พลังงานหมุนเวียน และบริการชุมชน โดยปรับกิจกรรมของตนเพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะของท้องถิ่น (Chandra & Shang, 2021) วิสาหกิจชุมชนกลายเป็นพลังแห่งการเปลี่ยนแปลงในประเทศไทย โดยมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นและเสริมศักยภาพชุมชน ทุกวิสาหกิจชุมชนไม่ว่าจะมีขนาด ประเภท หรือสถานที่ตั้งที่แตกต่างกัน จำเป็นต้องมีการจัดการที่ดีซึ่งการจัดการที่ดีเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนเพื่อตอบสนองต่อความสำเร็จและยั่งยืนแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ปัญหาความยากจนของประชาชนและเป็นแนวทางที่สร้างเศรษฐกิจ สังคมและชุมชนให้มีความยั่งยืน เพราะเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนรู้จักใช้ทรัพยากรท้องถิ่น ทำให้คนในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองในระยะยาวได้อย่างมั่นคง

การบัญชีวิสาหกิจชุมชนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชนเป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างศักยภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกในชุมชน โดยเน้นการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด การจัดทำบัญชีที่เหมาะสมสำหรับวิสาหกิจชุมชนจะช่วยให้การบริหารจัดการทรัพยากรมีประสิทธิภาพและโปร่งใส ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและการสนับสนุนจากทั้งภาครัฐและเอกชน นอกจากนี้การบัญชียังเป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างความน่าเชื่อถือให้กับวิสาหกิจชุมชนในการเข้าถึงแหล่งทุนและการสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน อีกทั้งการบันทึกบัญชียังเป็นการจดบันทึกรายการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ไม่ว่าจะเป็นรายการค้าเกี่ยวกับรายได้ หรือรายค่าใช้จ่ายประจำวัน มีการแยกเป็นหมวดหมู่และสรุปเป็นรายงานทางการเงิน ที่ทำให้ทราบถึงสถานะการเงิน รวมทั้งผลการดำเนินงานในรอบบัญชีที่ผ่านมา การบันทึกบัญชีจึงมีความจำเป็น ประโยชน์ของการทำบัญชียังช่วยให้เจ้าของกิจการสามารถควบคุมรักษาสินทรัพย์ของกิจการได้ ทำให้ทราบผลการดำเนินงานของกิจการว่า กิจการมีกำไรหรือขาดทุนเป็นจำนวนเท่าใด ช่วยให้ทราบฐานะการเงินของกิจการว่ามีสินทรัพย์ หนี้สินและทุน ซึ่งเป็นส่วนของเจ้าของกิจการเป็นจำนวนเท่าใด (Haupt & Padayachee, 2016) การบัญชีในวิสาหกิจชุมชนไม่ใช่แค่การเก็บบันทึกทางการเงินเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการวัดและรายงานผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของกิจกรรมของวิสาหกิจด้วย ขอบเขตที่กว้างขวางนี้ต้องการกรอบการบัญชีที่สามารถสื่อสารทั้งประสิทธิภาพทางการเงินและคุณค่าที่สร้างขึ้นสำหรับชุมชน

ในพื้นที่จังหวัดสตูลมีวิสาหกิจชุมชนที่หลากหลาย ทั้งด้านเกษตรกรรม หัตถกรรม และการท่องเที่ยวชุมชน มีจำนวนวิสาหกิจชุมชนได้รับการจดทะเบียนกับกรมส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 518 แห่ง ได้รับการประเมินเป็นวิสาหกิจชุมชนระดับดี 225 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 48.91 ระดับปานกลาง 231 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 50.22 และระดับปรับปรุง 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.87 จากจำนวนที่ได้มีประเมินศักยภาพจำนวน 460 แห่ง ทั้งนี้วิสาหกิจชุมชนจังหวัดสตูลมีผลการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนในภาพรวม ที่อยู่ในระดับปานกลาง ถึงปรับปรุงที่เกินกว่าร้อยละ 50 จากจำนวนวิสาหกิจ ชุมชนที่เข้ารับการประเมิน จากงานวิจัยที่ผ่านมาที่เกี่ยวข้อง การจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนมักพบปัญหาหลายประการในการจัดทำบัญชี เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจ การฝึกอบรมที่เหมาะสม และการจัดหางบการเงิน เช่น ไม่ได้มีการบันทึกบัญชีและจัดเก็บเอกสารต่าง ๆ เช่น ใบเสร็จรับเงิน ใบสำคัญจ่าย เป็นต้นอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ไม่ทราบผลการดำเนินงานที่ผ่านมาว่า มีค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง และชุมชนมีปัญหาในการจัดทำบัญชี ขาดความรู้ความเข้าใจวิธีการจัดทำบัญชี (Thanyaphaisan, 2024) วิสาหกิจชุมชนจำนวนมากไม่เก็บรักษาข้อมูลบัญชีอย่างครบถ้วน เนื่องจากขาดความรู้และทักษะในการบันทึกบัญชี (Madurapperuma et al., 2016) วิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะในการจัดทำบัญชี (Dinka, 2019) วิสาหกิจชุมชนมักไม่ใช้ข้อมูลทางบัญชีในการวัดผลการดำเนินงานทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ (Oynaka, 2019) วิสาหกิจขนาดเล็กมักขาดการใช้ระบบบัญชีที่เหมาะสม ซึ่งส่งผลให้การจัดทำบัญชีไม่เป็นระบบ (Srinivasarao et al., 2020). วิสาหกิจขนาดเล็กมักขาดการใช้ระบบบัญชีที่เหมาะสม ซึ่งส่งผลให้การจัดทำบัญชีไม่เป็นระบบ (Perez et al., 2022) วิสาหกิจส่วนใหญ่ไม่มีระบบบัญชีตามหลักการบัญชีที่เป็นระบบ รวมถึงขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านบัญชี รายการส่วนใหญ่บันทึกด้วยมือ มีความล่าช้าในการบันทึกทางบัญชี (Khaokhajorn & Kanchanamukda, 2024) แม้ว่าจะมีการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในหลายพื้นที่ แต่ยังคงขาดการศึกษาเชิงลึกในบริบทของจังหวัดสตูล ซึ่งมีลักษณะเฉพาะทั้งในด้านวัฒนธรรมและทรัพยากรท้องถิ่น รวมถึงการเผชิญกับปัญหาหลายประการในการจัดทำบัญชี รวมถึงการขาดความรู้และทักษะ การจัดทำบัญชีที่ไม่สม่ำเสมอ การขาดการฝึกอบรมและการสนับสนุน และ การใช้ข้อมูลทางบัญชีไม่เต็มประสิทธิภาพ ทั้ง ๆ ที่วิสาหกิจชุมชนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น การศึกษานี้จึงมุ่งศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสตูล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางสนับสนุนการจัดทำบัญชีที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสำหรับวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสตูล
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสตูล

การทบทวนวรรณกรรม

การศึกษาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสตูล ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และได้พิจารณาเลือกแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการทำวิจัย ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ได้ให้ความหมายของ "วิสาหกิจชุมชน"

(Small and Micro Community Enterprise-SMCE) ว่าเป็นการประกอบการขนาดเล็กและขนาดจิ๋วที่มุ่งเน้นการจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการพึ่งพาตนเองและความพอเพียงของครอบครัวและชุมชน ทุนในที่นี้ไม่จำกัดเพียงเงินเท่านั้น แต่ยังรวมถึงทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และทุนทางสังคม ทั้งนี้วิสาหกิจชุมชนมีเป้าหมายเพื่อสร้างรายได้และความเข้มแข็งให้ชุมชนในระยะยาว Department of Agricultural Extension (2019) และ Cooperative Auditing Department (2023) ต่างระบุในทำนองเดียวกันว่า วิสาหกิจชุมชนหมายถึงกิจการของชุมชนที่ดำเนินงานโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีความผูกพันทางวิถีชีวิตร่วมกัน ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของนิติบุคคลหรือไม่ก็ตาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้และพึ่งพาตนเองในครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน The Revenue Department (2019) ให้ความหมายคล้ายคลึงกัน โดยชี้ว่ากิจการของวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือกิจการอื่น ๆ ที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างรายได้และสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของชุมชน จะเห็นได้ว่าวิสาหกิจชุมชน คือรูปแบบการประกอบการที่มุ่งเน้นการจัดการ "ทุนของชุมชน" อย่างสร้างสรรค์ โดย "ทุนของชุมชน" ครอบคลุมทั้งทรัพยากร ผลผลิต ความรู้ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม และทุนทางสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเข้มแข็งและความยั่งยืนให้แก่ชุมชนในมิติทั้งเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญสำหรับความมั่นคงของเศรษฐกิจในระดับประเทศ

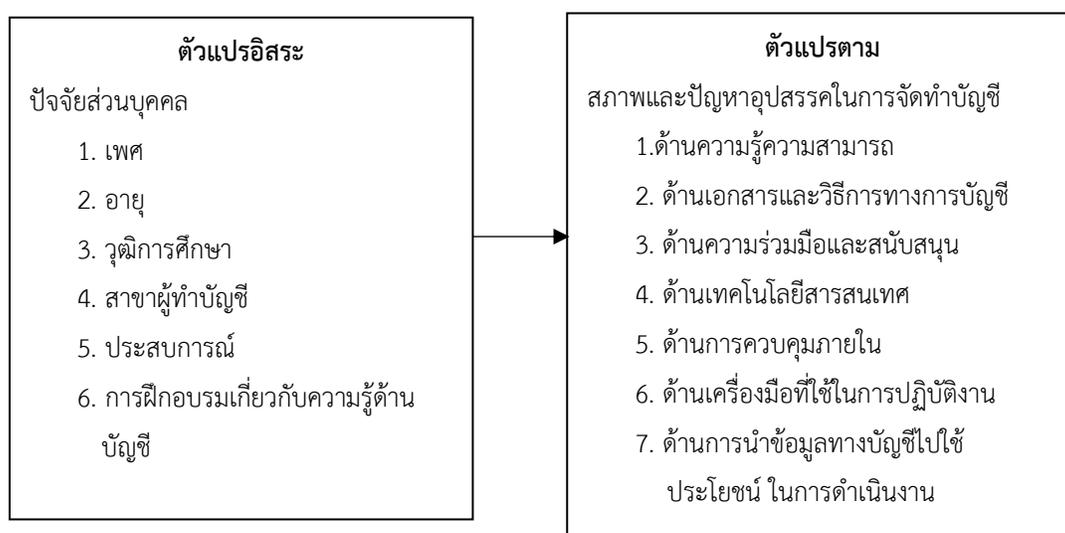
แนวคิดเกี่ยวกับบัญชีวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้วิสาหกิจชุมชน มีระบบการจัดการข้อมูลทางการเงินการบัญชี และมีแนวทางในการจัดบันทึกข้อมูลทางการเงินเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จึงได้จัดทำคู่มือบัญชีของวิสาหกิจชุมชนขึ้น (Cooperative Auditing Department, 2023) เป็นการจัดทำบัญชีอย่างง่าย และเหมาะสมพอควร เนื่องจากวิสาหกิจชุมชนเป็นเพียงชาวบ้านซึ่งอาจไม่มีความรู้ความเข้าใจทางด้านการจัดทำบัญชีเท่าที่ควรและสามารถนำแนวทางการบันทึกบัญชีตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์จัดทำไปใช้ประโยชน์ต่อวิสาหกิจชุมชนธุรกิจของตนได้ The Revenue Department (2019) ได้มีการจัดทำรายงานเงินสดรับ-จ่ายวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบการในรูปของห้างหุ้นส่วนสามัญหรือคณะบุคคลที่มีใช่นิติบุคคล และมีได้เป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนมูลค่าเพิ่ม ทั้งนี้ระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จะมีการออกแบบเอกสารที่เกี่ยวข้องสำหรับใช้ประกอบและใช้อ้างอิงการบันทึกบัญชีระหว่างวันทำการ เช่น ใบเสร็จรับเงินต่าง ๆ เป็นต้นการบันทึกรายการในสมุดบัญชีแยกประเภทที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการปิดบัญชีในวันสิ้นงวด เพื่อใช้ข้อมูลประกอบการจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน และงบกำไรขาดทุน และใช้เป็นรายงานแสดงฐานะการเงิน และแสดงผลประกอบการดำเนินงานสำหรับเสนอต่อสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนบุคคลภายนอก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการใช้เป็นข้อมูลหลักฐานทางบัญชีประกอบการขออนุมัติเงินกู้ต่อสถาบันการเงินต่าง ๆ เมื่อต้องการเงินทุนในการขยายกิจการ หรือเพื่อเสริมสภาพคล่องในการดำเนินกิจการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน (Akkasriworn & Pakanan, 2019)

งานวิจัยส่วนใหญ่พบว่าปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนโดยรวมอยู่ในระดับมาก (Thotham et al., 2023; Suthanthavibun, 2020) ซึ่งสามารถจำแนกได้เป็นด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านความรู้ ความสามารถ ผู้จัดทำบัญชีส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชี โดยเฉพาะผู้จัดทำบัญชีที่ไม่ได้จบการศึกษาด้านบัญชีโดยตรง (Sudinpreeda, 2020; Junpitu et al., 2024) ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชีวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ไม่ได้มีการบันทึกบัญชีหรือการเงินอย่างครบถ้วน (Patkong et al., 2023) มีการจัดบันทึกบัญชีด้วยมือในสมุดเพียงเล่มเดียว (Junpitu et al., 2024) หรือใช้สมุดเงินสดรับ-จ่าย (Khakhajorn &

Kanchanamukda, 2024) และมักไม่ได้จัดเก็บเอกสารต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ (Thanyaphaisan, 2024) ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน วิสาหกิจชุมชนมักประสบปัญหาด้านอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงาน (Phalaphon, Tiyawong, & Bunnak, 2021; Junpitu et al., 2024) ด้านความร่วมมือและการประสานงาน ความร่วมมือและการประสานงานเป็นหนึ่งในปัญหาที่พบในการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน (Phalaphon, Tiyawong, & Bunnak, 2021; Thotham et al., 2023) ซึ่งสมาชิกในชุมชนบางส่วนอาจไม่เห็นถึงความสำคัญหรือประโยชน์ในการจัดทำบัญชี (Thanyaphaisan, 2024)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร ตำรา และวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการศึกษา นำมาปรับปรุงได้กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ระดับการศึกษา ประสบการณ์ด้านบัญชี มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน โดยงานวิจัยหลายฉบับชี้ให้เห็นว่าผู้จัดทำบัญชีที่ไม่มีพื้นฐานด้านบัญชีมักประสบปัญหาด้านความเข้าใจหลักการบัญชี การบันทึกบัญชีซ้ำซ้อน และข้อผิดพลาดในการคำนวณต้นทุน (ขวัญชนก ท่านนิมิตกุลชัย, 2556; ไฮตา สุนดิปรีดา, 2563) ซึ่งกำหนดเป็นสมมติฐานการวิจัย ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคลต่างก็มีสภาพปัญหาและอุปสรรคการจัดทำบัญชี แตกต่างกัน

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสตูล รูปแบบการวิจัยเป็นลักษณะเชิงปริมาณ (Quantity Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามรูปแบบการวิจัย ดังนี้

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสตูล ที่ได้จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร และได้รับเข้ารับการประเมินผลตามศักยภาพในภาพรวมทุกประเด็นจำนวน 518 แห่ง ข้อมูล ณ วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2567 (Department of Community Enterprise Promotion, 2023)

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสตูล ที่ได้จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร การกำหนดตัวอย่างโดยใช้หลักเกณฑ์ของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 0.05 ซึ่งได้จำนวนตัวอย่างจำนวน 226 แห่ง โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดการวิจัยและทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคการจัดทำบัญชี และส่วนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การวัดระดับความคิดเห็นปัญหาอุปสรรคการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนใช้เกณฑ์การประเมินคะแนนตามแบบของลิเคิลสเกล (Likert Scale)

ระดับความคิดเห็น	น้ำหนักคะแนน
มากที่สุด	5
มาก	4
ปานกลาง	3
น้อย	2
น้อยที่สุด	1

เกณฑ์การประเมินผลได้กำหนดเกณฑ์แปลผลโดยแบ่งช่วงคะแนนของระดับความคิดเห็น (Silpcharoen, 2020)

ช่วงคะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.21 – 5.00 คะแนน	มีระดับของปัญหาอุปสรรคมากที่สุด
3.41 – 4.20 คะแนน	มีระดับของปัญหาอุปสรรคมาก
2.61 – 3.40 คะแนน	มีระดับของปัญหาอุปสรรคปานกลาง
1.81 – 2.60 คะแนน	มีระดับของปัญหาอุปสรรคน้อย
1.00 – 1.80 คะแนน	มีระดับของปัญหาอุปสรรคน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ผู้วิจัยพัฒนาปรับปรุงแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญทางการบัญชีจำนวน 3 ท่านตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยมีเกณฑ์ คือค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 - 1.00 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้ โดยได้ค่า IOC ของแบบสอบถามรายข้อทุกข้ออยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ซึ่งมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 แสดงว่าใช้ได้ แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ตัวอย่าง เพื่อนำมาหาค่าความเที่ยงตรง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) และได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.936 โดยค่าที่ยอมรับได้คือ 0.7 ขึ้นไป (Taber, 2018)

การเก็บรวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้มีการนำแบบสอบถามจัดเก็บด้วยตนเอง และเก็บข้อมูลด้วยกูเกิลฟอร์ม ใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นเวลา 2 เดือน ในการจัดเก็บจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 226 แห่ง และได้รับแบบสอบถามครบตามจำนวน 226 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์เปรียบเทียบใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ Independent Sample t-test เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการจัดทำบัญชีระหว่างกลุ่มที่มีเพศแตกต่างกัน และ One-way ANOVA (F-test)

ผลการวิจัย

ผู้จัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสตูล ส่วนมากเป็นเพศหญิงจำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 77.4 มีอายุ 50-59 ปี จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 70.4 มีวุฒิการศึกษาระดับมัธยมศึกษา / ปวช. จำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 50.4 สำเร็จการศึกษาสาขาอื่น ๆ จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 49.1 มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 65.5 และไม่เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการความรู้ด้านบัญชี จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 76.1

ตารางที่ 1 แสดงระดับปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสตูล จำแนกเป็นรายด้าน และโดยรวม

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี	\bar{x}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านความรู้ความสามารถของผู้จัดทำบัญชี	3.43	0.91	มาก
2. ด้านเอกสารและวิธีการทางการบัญชี	3.44	0.66	มาก
3. ด้านความร่วมมือและสนับสนุน	3.39	0.54	ปานกลาง
4. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.89	0.77	มาก
5. ด้านการควบคุมภายใน	2.74	0.83	ปานกลาง
6. ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน	3.61	0.73	มาก
7. ด้านการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน	3.78	0.68	มาก
โดยรวม	3.47	0.48	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสตูล โดยรวมและรายด้าน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}=3.47$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความร่วมมือและสนับสนุน และด้านการควบคุมภายใน มีค่าเฉลี่ยปานกลาง ส่วนด้านอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก โดยที่ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ยในระดับสูงสุด ($\bar{x}=3.89$) และด้านการควบคุมภายใน มีระดับค่าเฉลี่ยในระดับปานกลาง ($\bar{x}=2.74$)

ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสตูล พบว่า

ปัจจัยส่วนบุคคลที่จำแนกตามเพศ, สาขาผู้ทำบัญชี, ประสบการณ์ และการฝึกอบรม ไม่มีผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > 0.05$) แสดงให้เห็นว่าปัจจัยเหล่านี้ไม่ได้ส่งผลต่อระดับของปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน

ปัจจัยส่วนบุคคลที่จำแนกตามอายุ และวุฒิการศึกษา มีผลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p \leq 0.05$) ในบางด้าน เช่น ปัจจัยอายุมีผลต่อ ด้านความร่วมมือและสนับสนุน และด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ปัจจัยวุฒิการศึกษามีผลต่อ ด้านความร่วมมือและสนับสนุน และ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 2 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสตูล

สภาพปัญหา อุปสรรคในการ จัดทำบัญชี	(1)		(2)		(3)		(4)		(5)		(6)	
	t	P	F	P	F	P	F	P	F	P	F	P
ด้านความรู้ ความสามารถของ ผู้จัดทำบัญชี	-0.74	0.46	0.36	0.83	1.78	0.17	1.13	0.35	1.74	0.16	0.54	0.66
ด้านเอกสารและ วิธีการทางการ บัญชี	-1.27	0.21	1.73	0.14	1.18	0.31	1.03	0.40	0.74	0.53	0.71	0.55
ด้านความร่วมมือ และสนับสนุน	-0.35	0.73	2.63	0.03*	5.35	0.00*	1.21	0.30	1.06	0.37	0.27	0.85
ด้านเทคโนโลยี สารสนเทศ	-0.82	0.41	1.48	0.21	6.28	0.00*	1.80	0.10	0.18	0.91	1.51	0.21
ด้านการควบคุม ภายใน	0.35	0.70	1.49	0.21	1.60	0.20	0.21	0.96	0.11	0.95	1.85	0.14
ด้านเครื่องมือที่ใช้ ในการปฏิบัติงาน	-0.38	0.70	2.61	0.03*	1.54	0.22	1.20	0.31	0.68	0.56	1.11	0.35
ด้านการนำข้อมูล ทางบัญชีไปใช้ ประโยชน์ในการ ดำเนินงาน	-0.88	0.38	2.10	0.08	0.96	0.39	1.20	0.31	1.15	0.33	1.83	0.14
โดยรวม	-1.09	0.28	2.40	0.05	3.57	0.03*	1.17	0.32	0.95	0.42	0.60	0.62

* $p \leq .05$, (1) เพศ (2) อายุ (3) วุฒิการศึกษา (4) สาขาผู้ทำบัญชี (5) ประสบการณ์ (6) การฝึกอบรม

จากตารางที่ 2 สภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสตูล จำแนกตามเพศ ตามสาขาผู้ทำบัญชี ตามประสบการณ์ และการฝึกอบรม โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามตัวแปรอายุ ด้านความร่วมมือและสนับสนุน และด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนภาพรวมและด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน จำแนกตามวุฒิการศึกษาผู้ทำบัญชี โดยภาพรวม ด้านความร่วมมือและสนับสนุน และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 แสดงผลการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ของสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสตูล โดยจำแนกตามอายุ

อายุ	(\bar{x})	30-39 ปี	40-49 ปี	50-59 ปี	60 ปีขึ้นไป
ด้านความร่วมมือและสนับสนุน		3.40	3.41	3.41	3.35
20-29 ปี	2.20	-1.20*	-1.21*	-1.21*	-1.15*
30-39 ปี	3.40	-	-0.02	-0.01	0.05
40-49 ปี	3.41	-	-	0.00	0.06
50-59 ปี	3.41	-	-	-	0.06
ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน		2.00	3.02	2.74	2.61
20-29 ปี	2.25	-0.33	-1.20*	-1.30*	-1.35
30-39 ปี	2.00	-	-0.87	-0.97	-1.02
40-49 ปี	3.02	-	-	-0.10	-0.15
50-59 ปี	2.74	-	-	-	-0.05

*p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ผู้จัดทำบัญชีที่มีอายุต่างกัน มีสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ด้านความร่วมมือและสนับสนุนแตกต่างกัน โดยผู้จัดทำบัญชีที่มีอายุ 20-29 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับผู้จัดทำบัญชีที่มีอายุ 30-39 ปี, 40-49 ปี, 50-59 ปี และ 60 ปีขึ้นไป ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้จัดทำบัญชีที่มีอายุ 20-29 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับผู้จัดทำบัญชีที่มีอายุ 40-49 ปี และ 50-59 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 แสดงผลการทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ของสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดสตูล จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษาผู้ทำบัญชี

วุฒิการศึกษาผู้ทำบัญชี	(\bar{x})	ปวส./ปวท./อนุปริญญา	ปริญญาตรี
ด้านความร่วมมือและสนับสนุน		3.25	3.51
มัธยมศึกษา / ปวช	3.28	0.03	-0.23
ปวส./ปวท./อนุปริญญา	3.25	-	-0.26
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ		2.62	3.96
มัธยมศึกษา / ปวช	3.85	1.23	-0.11
ปวส./ปวท./อนุปริญญา	2.62	-	-1.34*

* $p < .05$

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้จัดทำบัญชีที่มีวุฒิการศึกษาผู้ทำบัญชีต่างกัน มีสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ด้านความร่วมมือและสนับสนุน ทุกคู่ไม่แตกต่างกัน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้จัดทำบัญชีที่มีวุฒิการศึกษาผู้ทำบัญชีระดับ ปวส./ปวท./อนุปริญญา มีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติ กับผู้จัดทำบัญชีที่มีวุฒิการศึกษาผู้ทำบัญชีระดับ ปริญญาตรี ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสตูล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 3.89$) และด้านการควบคุมภายใน อยู่ในระดับปานกลาง อันตบ้น้อยสุด ($\bar{x} = 2.74$)

สำหรับในด้านความรู้ความสามารถของผู้จัดทำบัญชี พบว่า การขาดการรับรู้แนวทางการจัดทำรายงานเงินสดรับ-เงินสดจ่าย ตามแนวทางของตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร พ.ศ. 2549 ระบบการจัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชน มีความซับซ้อนยุ่งยาก การได้รับการอบรมการจัดทำบัญชี อย่างไม่ต่อเนื่อง ปัญหาความรู้ความเข้าใจในกระบวนการของการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชน มีปัญหาและอุปสรรคระดับมาก การที่ผู้จัดทำบัญชีขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำบัญชีและแนวทางการจัดทำรายงานเงินสดรับ-จ่าย สะท้อนให้เห็นถึงความไม่พร้อมของบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านบัญชี ประกอบกับระบบบัญชีที่มีความซับซ้อนและการขาดการอบรมอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การจัดทำบัญชีไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ส่งผลให้รายงานทางการเงินขาดความถูกต้อง น่าเชื่อถือ และไม่สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งอาจนำไปสู่การไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีผลต่อการขอรับการสนับสนุนจากภาครัฐและการเข้าถึงแหล่งเงินทุน ทั้งนี้ควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ และพัฒนาคู่มือการจัดทำบัญชีที่เข้าใจง่าย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sudinpreeda (2020) ที่พบว่าผู้จัดทำบัญชีส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีโดยตรง และมีความเห็นว่าการจัดทำบัญชีมีความยุ่งยากซับซ้อน

ด้านเอกสารและวิธีการทางการบัญชี พบว่า เอกสารที่ใช้ในการบันทึกบัญชี มีปริมาณมาก ขาดการบันทึกข้อมูลได้ถูกต้อง ครบถ้วน สอดคล้องกับความเป็นจริง ขั้นตอนในการอนุมัติเบิกจ่ายมีความซับซ้อน มีปัญหาและอุปสรรคระดับมาก ทั้งนี้ปริมาณเอกสารที่มากและขั้นตอนการอนุมัติที่ซับซ้อน ทำให้เกิดความยุ่งยากในการบันทึกข้อมูลให้ถูกต้องครบถ้วน ทำให้เกิดความเสี่ยงในการสูญหายของเอกสารสำคัญทางการเงิน การตรวจสอบย้อนหลังทำได้ยาก และเกิดข้อผิดพลาดในการบันทึกรายการที่อาจไม่สามารถตรวจพบได้ในเวลาอันเหมาะสม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความถูกต้องของข้อมูลทางการเงินและการบริหารจัดการทรัพยากรของวิสาหกิจชุมชน อาจจะต้องมีการปรับปรุงระบบการจัดเก็บเอกสารให้เป็นระเบียบ ลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น และอาจนำระบบดิจิทัลมาช่วยในการจัดการเอกสาร สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Junpitu et al. (2024) ที่พบว่าวิสาหกิจชุมชนมีการจัดบันทึกบัญชีด้วยมือในสมุดเพียงเล่มเดียว และมีเพียงใบเสร็จรับเงินเป็นเอกสารประกอบการบันทึกบัญชี รวมถึงสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Thanyaphaisan et al. (2024) ที่พบว่าชุมชนไม่ได้มีการบันทึกบัญชีและจัดเก็บเอกสารต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

ด้านความร่วมมือและสนับสนุน พบว่า การไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการส่งเอกสารเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก การขาดความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐในการสนับสนุนด้านเอกสารการจัดทำบัญชี แสดงให้เห็นถึงช่องว่างในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน ส่งผลให้ขาดมาตรฐานและแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง รวมทั้งไม่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ใหม่ๆ ในการพัฒนาระบบบัญชี นอกจากนี้ ยังทำให้เกิดความล่าช้าในการเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติตามข้อกำหนดทางกฎหมาย ทั้งนี้ควรส่งเสริมให้มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ พร้อมกำหนดผู้ประสานงานหลักที่ชัดเจน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Phalaphon, Tiya Wong, and Bunnak (2021) ที่พบว่าปัญหาการบัญชีโดยรวมและความสัมพันธ์กับโปรแกรมบัญชีในวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดสระแก้วนั้นอยู่ในระดับที่ต่ำ ปัญหาการบัญชีข้อแรกคืออุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงาน ประการที่สองคือความร่วมมือและการประสานงาน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Dinka (2019) พบว่าวิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องมีการฝึกอบรมและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเพิ่มความรู้และทักษะในการจัดทำบัญชี

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า การขาดความรู้และความสามารถในการใช้โปรแกรมเกี่ยวกับตารางคำนวณ เช่น Ms. Excel รวมถึงขาดความรู้และความสามารถในการใช้อุปกรณ์ และเครื่องใช้สำนักงาน คอมพิวเตอร์ มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก การขาดทักษะในการใช้โปรแกรมพื้นฐานและอุปกรณ์สำนักงาน เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาระบบบัญชี ทำให้วิสาหกิจชุมชนไม่สามารถปรับตัวเข้าสู่ยุคดิจิทัลได้อย่างทันท่วงที ส่งผลให้เกิดความเสียเปรียบทางการแข่งขันในตลาด การจัดทำบัญชีด้วยมือยังเพิ่มความเสี่ยงในการเกิดข้อผิดพลาดและใช้เวลานาน ควรส่งเสริมให้มีการจัดอบรมการใช้งานคอมพิวเตอร์และโปรแกรมพื้นฐาน พร้อมจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นและเหมาะสมกับการใช้งาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Srinivasarao et al. (2020) ที่พบว่าวิสาหกิจขนาดเล็กมักขาดการใช้ระบบบัญชีที่เหมาะสม ส่งผลให้การจัดทำบัญชีไม่เป็นระบบ

ด้านการควบคุมภายใน พบว่า การไม่มีการแยกหน้าที่ขั้นตอนการตรวจสอบ การอนุมัติ และการบันทึกบัญชี รวมถึงไม่มีการแยกหน้าที่ด้านการเงิน และด้านบันทึกบัญชีมีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับปานกลาง การไม่มีการแบ่งแยกหน้าที่อย่างชัดเจนในการปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ทำให้เกิดความเสี่ยงด้านความโปร่งใสในการบริหารจัดการเงิน ซึ่งอาจนำไปสู่ความขัดแย้งระหว่างสมาชิกและความไม่ไว้วางใจในการบริหารจัดการของ

ผู้นำวิสาหกิจชุมชน นอกจากนี้ ยังเพิ่มโอกาสในการเกิดการทุจริตหรือการใช้ทรัพยากรอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดความเสียหายทางการเงินและทำลายความน่าเชื่อถือของวิสาหกิจชุมชนในระยะยาว ทั้งนี้ควรจัดทำโครงสร้างองค์กรและคำบรรยายลักษณะงานที่ชัดเจน พร้อมกำหนดระบบการตรวจสอบภายในที่มีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้มีกลไกการตรวจสอบแบบมีส่วนร่วม (Participatory Auditing) โดยให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชน หมุนเวียนกันทำหน้าที่ตรวจสอบระบบบัญชีและการเงิน เพื่อสร้างความโปร่งใสและการเรียนรู้ร่วมกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Srinivasarao et al. (2020) ที่พบว่าวิสาหกิจขนาดเล็กมักขาดการใช้ระบบบัญชีที่เหมาะสม ซึ่งส่งผลให้การจัดทำบัญชีไม่เป็นระบบ

ด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน พบว่าไม่มีการจัดทำบัญชีโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และทำให้การจัดทำบัญชีไม่ทันเวลา การบันทึกบัญชีมีความล่าช้าไม่เป็นปัจจุบัน มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก การไม่มีโปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชีส่งผลให้การจัดทำบัญชีล่าช้าและไม่เป็นปัจจุบัน ทั้งอาจจะมีการพิจารณาการลงทุนในโปรแกรมบัญชีที่เหมาะสมกับขนาดและลักษณะของกิจการ พร้อมจัดอบรมการใช้งานให้แก่ผู้ปฏิบัติงานสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Phalaphon et al. (2021) ที่พบว่าปัญหาการบัญชีอันดับแรกคือ อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงาน

ด้านการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน พบว่า การขาดการนำข้อมูลรายงานการเงิน มาใช้ในการวิเคราะห์สภาพคล่องทางการเงิน รวมถึงมาใช้ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน กำไร/ขาดทุน มีปัญหาและอุปสรรคอยู่ในระดับมาก การขาดการนำข้อมูลทางบัญชีไปใช้ในการวิเคราะห์สภาพคล่องและผลการดำเนินงาน แสดงให้เห็นว่าวิสาหกิจชุมชนยังไม่ได้ใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางบัญชีอย่างเต็มที่ ทำให้ข้อมูลทางบัญชีมีความล่าช้า ไม่เป็นปัจจุบัน และไม่สามารถใช้ประกอบการตัดสินใจทางธุรกิจได้ทันทั่วทั้งที่ ซึ่งส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนพลาดโอกาสในการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์หรือแก้ไขปัญหาทางการเงินก่อนที่จะเกิดความเสียหายรุนแรง ทั้งนี้ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการวิเคราะห์งบการเงินและการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Patkong et al. (2023) ที่พบว่าวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ไม่ได้มีการบันทึกบัญชีหรือการเงินอย่างครบถ้วน และมีความแตกต่างกันในด้านการวิเคราะห์สถานะการเงินและผลประกอบการ

การเปรียบเทียบสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสตูล

สภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนจังหวัดสตูล จำแนกตามเพศ ตามสาขา ผู้ทำบัญชี ตามประสบการณ์ การฝึกอบรมเกี่ยวกับการความรู้ด้านบัญชี โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากวิสาหกิจชุมชนมีลักษณะการดำเนินงานที่ไม่ซับซ้อน วิสาหกิจชุมชนที่มีลักษณะการดำเนินงานไม่ซับซ้อน อาจไม่ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะด้านบัญชีอย่างเพียงพอ ทำให้ปัญหาการบัญชีไม่ได้รับการแก้ไขในเชิงลึก อีกทั้งการขาดการพัฒนาในด้านนี้อาจส่งผลให้วิสาหกิจขาดศักยภาพในการบริหารต้นทุนและรายรับอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Phalaphon et al. (2021) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการบัญชีและโปรแกรมบัญชี พบว่านักบัญชีที่มีเพศ และระดับการศึกษาใกล้เคียงกัน มีปัญหาการบัญชีเหมือนกัน แต่ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Thotham et al. (2023) ที่พบว่า เกษตรพื้นถิ่นในจังหวัดมหาสารคามที่มีประสบการณ์ทำบัญชีแตกต่างกันมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

จำแนกตามอายุ ในภาพรวมและด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านความร่วมมือและสนับสนุน และด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยด้านความร่วมมือและสนับสนุน ผู้จัดทำบัญชีที่มีอายุ 20-29 ปี มีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติ กับผู้จัดทำบัญชีที่มีอายุ 30-39 ปี, 40-49 ปี, 50-59 ปี และ 60 ปีขึ้นไป และด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้จัดทำบัญชีที่มีอายุ 20-29 ปี มีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติ กับผู้จัดทำบัญชีที่มีอายุ 40-49 ปี และ 50-59 ปี อาจเป็นเพราะคนรุ่นใหม่มีความคุ้นเคยกับเทคโนโลยีมากกว่า ความแตกต่างในระดับอายุสะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัลซึ่งบุคคลที่มีอายุน้อยสามารถเข้าถึงและใช้งานเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่า ส่งผลให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้สูงวัยที่อาจขาดทักษะหรือความคุ้นเคยกับระบบดิจิทัลที่จำเป็นในการทำบัญชี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Phalaphon et al. (2021) ที่พบว่านักบัญชีที่มีอายุ และประสบการณ์ต่างกัน มีปัญหาการบัญชีต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ในด้านเอกสารและวิธีการบัญชี สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Thoatham et al. (2023) ที่พบว่าเกษตรกรพื้นถิ่นในจังหวัดมหาสารคามที่มีอายุ แตกต่างกันมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีโดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน

จำแนกตามวุฒิ ในภาพรวม และด้านความร่วมมือและสนับสนุน และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ผู้จัดทำบัญชีที่มีวุฒิการศึกษาผู้ทำบัญชีต่างกัน มีสภาพปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชี ด้านความร่วมมือและสนับสนุน ไม่แตกต่างกัน สำหรับด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้จัดทำบัญชีที่มีวุฒิการศึกษาผู้ทำบัญชีระดับ ปวส./ปวท./อนุปริญญา มีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติกับผู้จัดทำบัญชีที่มีวุฒิการศึกษาผู้ทำบัญชีระดับปริญญาตรี อาจเนื่องมาจากระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อความสามารถในการประสานงานและการได้รับความร่วมมือ ผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่ามักสามารถใช้ระบบบัญชีที่ซับซ้อนได้ดีขึ้น ในขณะที่ผู้ที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าอาจต้องการการสนับสนุนเพิ่มเติมจากองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถนำเทคโนโลยีไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Thoatham et al. (2023) ที่พบว่า เกษตรกรพื้นถิ่นในจังหวัดมหาสารคามที่มีระดับการศึกษา แตกต่างกันมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ด้านความรู้ความสามารถด้านเอกสาร และวิธีการทางบัญชีด้านความร่วมมือและประสานงาน และด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Suthanthavibun (2020) ที่พบว่าระดับการศึกษาต่างกันให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาทุกด้านแตกต่างกัน ผู้จัดทำบัญชีวิสาหกิจชุมชนที่จบสาขาวิชาบริหารมีปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชีด้านความรู้ความสามารถ ด้านเอกสารและวิธีการทางบัญชีและด้านเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงานมากกว่าผู้จัดทำบัญชีที่จบสาขาวิชาบัญชี และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sudinpreeda (2020) ที่พบว่าผู้จัดทำบัญชีส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีโดยตรง ประกอบกับผลการศึกษาของ Dinka (2019) ที่ชี้ให้เห็นว่าวิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมและการสนับสนุนเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะในการจัดทำบัญชี โดยเฉพาะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ แม้ปัจจัยด้านเพศและสาขาวิชาจะไม่ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำบัญชี แต่อายุและวุฒิการศึกษามีผลต่อความสามารถในการใช้เทคโนโลยีและการได้รับความร่วมมือในการทำงาน ซึ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ต้องได้รับการพัฒนาและสนับสนุนอย่างเหมาะสม เพื่อยกระดับการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ผลการศึกษายังสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาระบบการจัดทำบัญชี ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอของ Dinka (2019) ที่ระบุว่าวิสาหกิจชุมชนจำเป็นต้องได้รับการฝึกอบรมและการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะในการจัดทำบัญชี และผลการศึกษายังชี้ให้เห็นว่า แม้ปัจจัยด้านเพศและ

สาขาวิชาจะไม่ส่งผลต่อปัญหาการจัดทำบัญชี แต่อายุและวุฒิการศึกษามีผลต่อความสามารถในการจัดการด้านเทคโนโลยีและการได้รับความร่วมมือในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่ Srinivasarao, Babu and Reddy (2020) ได้พบว่าวิสาหกิจขนาดเล็กมักขาดการใช้ระบบบัญชีที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

สำหรับหน่วยงานภาครัฐ

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรพัฒนาหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการทำบัญชี โดยเฉพาะการใช้โปรแกรม Microsoft Excel ที่เป็นพื้นฐานสำคัญในการทำบัญชีและการคำนวณ ควรมีการพัฒนาแม่แบบ (Template) บัญชีบน Excel ที่ออกแบบมาเฉพาะสำหรับวิสาหกิจชุมชน พร้อมสูตรคำนวณอัตโนมัติและระบบตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อลดความซับซ้อนในการทำงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดทำบัญชี นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนาโปรแกรมบัญชีสำเร็จรูปที่เหมาะสมกับวิสาหกิจชุมชน โดยเน้นความเรียบง่ายในการใช้งานและความสามารถในการทำงานแบบออฟไลน์ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าการไม่มีโปรแกรมสำเร็จรูปเป็นปัญหาสำคัญที่ทำให้การจัดทำบัญชีไม่ทันเวลา ควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลบัญชีแบบคลาวด์ที่มีระบบสำรองข้อมูลอัตโนมัติ เพื่อป้องกันการสูญหายของข้อมูล

ด้านการพัฒนาบุคลากร ควรจัดทำหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดทำรายงานเงินสดรับ-จ่าย ตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากร พ.ศ. 2549 โดยเฉพาะ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าผู้จัดทำบัญชีขาดความรู้ความเข้าใจในประเด็นนี้มากที่สุด พร้อมทั้งพัฒนาระบบพี่เลี้ยง (Mentoring System) โดยจับคู่วิสาหกิจชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการจัดทำบัญชีกับวิสาหกิจชุมชนที่เพิ่งเริ่มต้น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์

สำหรับวิสาหกิจชุมชน

สำหรับการแก้ปัญหาด้านความร่วมมือและการสนับสนุน ควรจัดตั้งศูนย์ประสานงานด้านบัญชีวิสาหกิจชุมชนระดับจังหวัด ที่มีเจ้าหน้าที่ประจำในการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือ พร้อมทั้งพัฒนาระบบการส่งเอกสารทางบัญชีแบบอิเล็กทรอนิกส์ระหว่างหน่วยงานภาครัฐกับวิสาหกิจชุมชน เพื่อลดปัญหาความล่าช้าในการส่งเอกสารและการประสานงาน

ด้านการควบคุมภายใน แม้จะพบว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง แต่ควรมีการพัฒนาคู่มือระบบควบคุมภายในสำหรับวิสาหกิจชุมชน ที่ระบุขั้นตอนการตรวจสอบ การอนุมัติ และการบันทึกบัญชีอย่างชัดเจน พร้อมทั้งจัดทำแบบฟอร์มมาตรฐานสำหรับการตรวจสอบภายในที่เหมาะสมกับขนาดและประเภทของวิสาหกิจชุมชน เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

สำหรับกลุ่มเฉพาะที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะผู้จัดทำบัญชีที่มีอายุ 20 - 29 ปี ควรได้รับการพัฒนาหลักสูตรอบรมเฉพาะที่เน้นการใช้เครื่องมือดิจิทัลในการจัดทำบัญชี และสำหรับวิสาหกิจชุมชนที่มีทุนจดทะเบียนสูง (150,001 - 200,000 บาท) ควรได้รับการพัฒนาระบบบัญชีที่ซับซ้อนขึ้นเพื่อรองรับปริมาณธุรกรรมที่มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาระบบบัญชีของวิสาหกิจชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของแต่ละกลุ่มมากที่สุด

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดทำบัญชีและความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชนควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความถูกต้องและครบถ้วนของการจัดทำบัญชีกับผลประกอบการของวิสาหกิจชุมชน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและสนับสนุนการจัดทำบัญชีที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น
2. การเปรียบเทียบประสิทธิภาพระหว่างวิสาหกิจที่ใช้เทคโนโลยีและวิสาหกิจที่ยังคงใช้วิธีดั้งเดิมควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างวิสาหกิจชุมชนที่มีการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้กับกระบวนการจัดทำบัญชีและวิสาหกิจที่ยังคงใช้วิธีการบันทึกด้วยมือ เพื่อวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสีย และประสิทธิภาพที่แตกต่างกัน
3. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีในการจัดทำบัญชีของวิสาหกิจชุมชนควรมีการศึกษาวิจัยที่มีผลต่อการยอมรับและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดทำบัญชี เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมให้วิสาหกิจชุมชนสามารถนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

References

- Akkasriworn, W., & Pakanan, Y. (2019). The Development of Accounting Manual for Manufacturing Fishing Community Enterprise and Organic Farming on The Economic Development Foundations Case Study Chanthaburi and Trat Provinces. *Udon Thani Rajabhat University Journal of Humanities and Social Science*, 8(1), 55–66.
- Chandra, Y., & Shang, L. (2021). Social Entrepreneurship Interventions in The Non-Profit Sector: A Critical Review of the Literature. *Journal of Business Research*, 124, 413-428.
- Cooperative Auditing Department. (2023). *Accounting Manual for Community Enterprises*. Retrieved from Cooperative Auditing Department Website: https://smartauditor.cad.go.th/km_library/detail_list/N3FSa1VjNENWSVhpa0l1dTJybzFadz09.
- Department of Agricultural Extension. (2019). *Manual for Community Enterprise Operations*. Bangkok: Author.
- Department of Community Enterprise Promotion. (2023). *Summary report of potential assessment classified by area*. Retrieved from Website: https://smce.doae.go.th/smce1/assess/assess_report_f.php?businessGroup=&businessType=&levelSearch=3@ion=province=93&hur=&typeDate=&month_start=07&month_end=07&year_start=2023&year_end=2023&type_smce=1&choice=all
- Dinka, S. T. (2019). Challenges of Accounting Practices and Its Prospects: Evidence from Small and Medium Enterprises of Selected Districts, South West Shoa Zone, Ethiopia. *Research Journal of Finance and Accounting*, 10(11), 59-67.

- Junpitu, Y., Narin, C., Chinnawong, N., Meechai, R., Nonsiri S., Nonghanpitak, K., & Jantala, J. (2024). A Study of Current Situations, Problems and Obstacles of Bookkeeping to Accounting System Development of Community Enterprise's Weaving Group Ban Sam Thor, Saeng Sawang Subdistrict, Nong Saeng District, Udon Thani Province. *Santapol College Academic Journal*. 10(1), 1-11.
- Khaokhajorn, W., & Kanchanamukda, W. (2024). The Problems and Obstacles in Accounting of Community Enterprises. *Economics and Business Administration Journal Thaksin University*. 16(4), 1-22
- Madurapperuma, M. W., Thilakerathne, P. M., & Manawadu, I. (2016). Accounting Record-Keeping Practices in Small and Medium-Sized Enterprises (SMEs) in Sri Lanka. *Journal of Functional Analysis*, 4, 188.
- Oynaka, N. N. (2019). The Accounting Practice of Small and Medium-Sized Enterprises and Its Effect on Access to Finance: A Case Study of Arba Minch Town, Southern Region, Ethiopia. *European Journal of Business and Management*, 11(28), 26-34.
- Patkong, C., Dorraa, S., Arwae, A., Hemsahwat, B., Aryasuk, P., Disaro, W., Seng, X., Kanchanamukda, W., & Khaokhajorn, W. (2023). The Data Utilization Study of Accounting Information for Community Enterprise Management in Mueang District, Songkhla Province. *Thaksin University Library*, 12, 100-118.
- Perez, J., Chan, Y., & Rosales, R. (2022). Accounting Practices and Organizational Performance of Small Enterprises in Batangas City. *International Journal of Science, Engineering and Management*, 9(9), 62-71.
- Phalaphon, K., Tiya Wong, A., & Bunnak, C. (2021). The Study of Accounting Problems and Their Relationships with Accounting Profiles in Community Enterprises in Sa Kaeo Province. *Journal of China-ASEAN Studies*, 1(2), 11-19.
- Silpcharoen, T. (2020). *Research and Statistical Data Analysis with SPSS (18th ed.)*. Bangkok: Samanabis Sines R&D.
- Srinivasarao, Y., Babu, N. G., & Reddy, T. N. (2020). Accounting Practices of Small and Medium Enterprises. *Journal of Commerce and Management Thought*, 11(4), 273-282.
- Sudinpreeda, H. (2020). *Problems and Obstacles of the Accountants of Community Enterprises Located in Meang District, Narathiwat Province*. The 11th Hatyai National and International Conference. (p. 1735-1745). Hat Yai University.
- Suthanthavibun, T. (2020). Study Problems, Obstacles and development on Bookkeeping of Community Enterprises in Mueang District Ratchaburi Province. *Journal of BSRU-Research and Development Institute*, 5(2).

- Taber, K. S. (2018). The Use of Cronbach's Alpha When Developing and Reporting Research Instruments in Science Education. *Research in Science Education, 48*, 1273-1296.
- Thanyaphaisan, S., & Thanyaphaisan, S. (2024). Development of Accounting System for Participatory Community: A Case Study of Khao Kai Nui Community, Phang Nga Province. *Parichart Journal, 37*(3), 636-653.
- The Revenue Department. (2019). *Tax Guide for Community Enterprises*. Retrieved from Website: https://www.rd.go.th/fileadmin/user_upload/porkor/taxused/community_240562.pdf
- Thotham, A., Masaunjik, N., Yangkham, P., Kiangkhwa, T., & Wanichkittikul, K. (2023). Problems and Obstacles on Bookkeeping of Local Identity Farmers in Maha Sarakham Province. *Interdisciplinary Academic and Research Journal, 3*(2), 709-722.

การศึกษาความพึงพอใจต่อการใช้บริการเว็บไซต์
คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

The Study of User Satisfaction with the Website Services of
the Faculty of Economics and Business Administration,
Thaksin University

อนุกุล ศรีวรรณ^{1*}

Anukoon Sriwan^{1*}

*Corresponding author, e-mail: anukoon@tsu.ac.th

Received 18/05/2025

Revised 28/05/2025

Accepted 18/06/2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ และ 2) ศึกษาอิทธิพลปัจจัยด้านคุณภาพเว็บไซต์ต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ จำนวน 400 ตัวอย่าง ประกอบด้วยบุคลากรคณะฯ นิสิตคณะฯ ผู้ใช้งานบริการวิชาการ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple regression Analysis) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ ผลการวิจัย พบว่า ระดับความพึงพอใจโดยรวมของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$) ในขณะที่จากการทดสอบสมมติฐานพบว่า ปัจจัยด้านคุณภาพของเว็บไซต์ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะฯ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 อำนาจทำนายของปัจจัยคุณภาพของเว็บไซต์ต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะฯ พบว่าด้านคุณภาพระบบ ($\beta=0.500$) ด้านการรับรู้ประโยชน์ ($\beta=0.235$) และด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ($\beta=0.175$) โดยปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะฯ ได้ร้อยละ 54.9 (Adjusted $R^2 = 0.549$) สรุปได้ว่า การออกแบบเว็บไซต์ให้ผู้ใช้สามารถใช้งานได้ง่าย เข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว และระบบที่มีคุณภาพ ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้อย่างมาก

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ การใช้บริการ เว็บไซต์ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

¹ นักวิชาการคอมพิวเตอร์, คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Computer Technical Officer, Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University

Abstract

This study aimed to: 1) investigate the level of user satisfaction with the website of the Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University; and 2) examine the influence of website quality factors on user satisfaction. The sample consisted of 400 individuals, including faculty personnel, students, academic service users, and high school students (Grade 12) as well as vocational certificate students (equivalent to higher vocational education), who had accessed the Faculty's website. Purposive sampling was employed for data collection. A questionnaire was used as the research instrument. Data were analyzed using descriptive statistics percentage, mean, and standard deviation as well as inferential statistics, specifically multiple regression analysis, with the significance level set at 0.05. The results revealed that the overall satisfaction level of website users was high ($\bar{X}=4.08$). Hypothesis testing showed that website quality factors namely system quality ($\beta=0.500$), perceived usefulness ($\beta=0.235$), and perceived ease of use ($\beta=0.175$) had a statistically significant influence on user satisfaction at the 0.05 level. These factors collectively explained 54.9% of the variance in user satisfaction (Adjusted $R^2 = 0.549$). In conclusion, website design that allows users to use it easily, access the information they need quickly, and use a quality system has a significant impact on user satisfaction.

Keywords: *Satisfaction, Using the Service, Website, Faculty of Economics and Business Administration, Thaksin University*

บทนำ

คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ เป็นหน่วยงานราชการทางการศึกษาที่ให้บริการข้อมูลและเป็นแหล่งความรู้ทั้งแก่บุคลากร นิสิต นักศึกษา ผู้ใช้บริการวิชาการ และบุคคลทั่วไป โดยทางคณะฯ มีช่องทางการสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ หลายช่องทาง เช่น เว็บไซต์ เพจเฟซบุ๊ก หรือสื่อออนไลน์อื่น ๆ การมีเว็บไซต์ของหน่วยงานจึงมีความจำเป็น เพื่อเป็นการสื่อสารข้อมูลของหน่วยงานไปยังบุคคลภายนอกที่ต้องการติดต่อและต้องการทราบข้อมูลของหน่วยงาน คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ จึงใช้เว็บไซต์ของหน่วยงานเป็นช่องทางหลักในการสื่อสารข้อมูลไปยังบุคคลที่ต้องการติดต่อและต้องการทราบข้อมูลของคณะฯ ทั้งนี้ แม้ว่าคณะฯ จะมีเว็บไซต์เป็นช่องทางหลักในการสื่อสารข้อมูล แต่ยังไม่มีการศึกษาเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพของเว็บไซต์ ความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลบนเว็บไซต์ และความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ ความน่าเชื่อถือ และความสามารถในการให้บริการข้อมูลของคณะฯ แก่ผู้บริการ จึงมีความจำเป็นในการวิจัยเพื่อประเมินและวิเคราะห์การสื่อสารผ่านเว็บไซต์ของคณะฯ ว่ามีจุดแข็ง จุดอ่อน หรือควรปรับปรุงในด้านใดบ้าง

การพัฒนาเทคโนโลยีเว็บไซต์เริ่มขึ้นในช่วงปลายทศวรรษ 1990 โดย Tim Berners-Lee ได้สร้างเว็บไซต์แรกที่ใช้ภาษา HTML เพื่อแบ่งปันข้อมูลวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่ CERN จากนั้นเทคโนโลยีเว็บไซต์ก็พัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2000 การเปิดตัว AJAX ช่วยให้เว็บไซต์สามารถอัปเดตข้อมูลได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องรีเฟรชหน้าเว็บ ปัจจุบันเทคโนโลยีเว็บไซต์ยังคงพัฒนาต่อเนื่อง เช่น การใช้ Responsive

Design และ Progressive Web Apps (PWAs) ซึ่งช่วยให้เว็บไซต์มีฟังก์ชันการทำงานที่หลากหลายและรองรับการใช้งานบนอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น การพัฒนาเว็บไซต์มีความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการและปรับปรุงประสบการณ์การใช้งานของผู้ใช้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ได้แก่ คุณภาพของผลิตภัณฑ์ ประสบการณ์การใช้งาน การบริการ ราคา และการรับรู้แบรนด์ ซึ่งทั้งหมดนี้มีผลต่อความสำเร็จขององค์กรในการสร้างความพึงพอใจและความภักดีต่อแบรนด์ในระยะยาว

คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ให้บริการทางการศึกษา เป็นแหล่งเรียนรู้ ผู้สนใจเข้าศึกษาต่อ ต้องการทราบข้อมูลรายละเอียดหลักสูตรที่สนใจเข้าศึกษาต่อ ไม่ว่าจะเป็นค่าเล่าเรียน จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องศึกษา อาชีพที่สามารถทำได้เมื่อสำเร็จการศึกษา ผู้ให้บริการงานบริการวิชาการ ต้องการข้อมูลรายละเอียดโครงการ หลักสูตรฝึกอบรม ไม่ว่าจะเป็นค่าใช้จ่ายในโครงการ ระยะเวลาในการเข้าร่วมโครงการ สถานที่จัดโครงการ วิทยากรผู้บรรยาย เป็นต้น นิสิตและบุคลากรของคณะฯ มีความจำเป็นที่จะต้องทราบและต้องการข้อมูลบางส่วนหน่วยงาน เพื่อใช้ประกอบการศึกษา หรือประกอบการปฏิบัติงาน จากความต้องการดังกล่าว เว็บไซต์หน่วยงาน จึงมีความสำคัญทั้งต่อนิสิต บุคลากรของหน่วยงาน และบุคคลภายนอก จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ เพื่อหาปัจจัยที่ทำให้การใช้บริการเว็บไซต์ฯ มีความน่าสนใจเพิ่มมากยิ่งขึ้น และบริการข้อมูลให้กับผู้ที่เข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์ฯ ได้อย่างครบถ้วน สมบูรณ์ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจต่อการใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลปัจจัยด้านคุณภาพเว็บไซต์ต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

การทบทวนวรรณกรรม

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพระบบ

DeLone and McLean (2003) ได้กล่าวถึงความหมายของคุณภาพของระบบว่าเป็นความสามารถของระบบในการประมวลผลข้อมูลตามที่ต้องการ ผลลัพธ์ที่ได้สะท้อนถึงความถูกต้อง ครบถ้วน และประสิทธิภาพในการทำงานของระบบ ระบบที่มีคุณภาพเปรียบเสมือนตัวชี้วัดประสิทธิภาพของกระบวนการในระบบสารสนเทศ ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้งานโดยตรงมีรายละเอียดดังนี้

- 1) ด้านคุณภาพข้อมูล (Information Quality) โดยมีปัจจัยที่ใช้ในการประเมิน คือ ความเป็นส่วนตัว ความครบถ้วนของข้อมูล ความสัมพันธ์ของข้อมูล ความง่ายในการทำความเข้าใจของข้อมูล และความปลอดภัยของข้อมูล
- 2) ด้านคุณภาพระบบ (System Quality) โดยใช้ปัจจัยในการประเมิน คือ ความง่ายในการใช้งาน ความปลอดภัยในการใช้งาน ความมีเสถียรภาพ ความรวดเร็วในการตอบสนอง และความง่ายในการเข้าถึง
- 3) ด้านคุณภาพการบริการ (Service Quality) ใช้หลัก SERVQUAL ของ Parasuraman and Berry (1985) มาใช้ในการประเมิน โดยมีหัวข้อการประเมิน คือ ด้านการตอบสนอง ด้านความน่าเชื่อถือ ด้านการรับประกัน ด้านความเอาใจใส่ และด้านลักษณะทางกายภาพของการให้บริการ

4) ด้านการใช้งาน (Usage) โดยเป็นการประเมินผ่านการเข้าเยี่ยมชมเว็บไซต์เช่น ความถี่ในการใช้งาน เวลาในการใช้งาน รูปแบบในการใช้งาน เป็นต้น

5) ด้านความพึงพอใจของผู้ใช้งาน (User Satisfaction) โดยอาศัยการประเมินความคิดเห็นของผู้ใช้งาน

6) ด้านประโยชน์สุทธิ (Net Benefit) เป็นการประเมินที่อาศัยปัจจัยทั้งด้านบวกและด้านลบที่ส่งผลกระทบต่อประโยชน์ของพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์เช่น ผลกำไรสุทธิ การเติบโตของยอดขาย ผลตอบแทนจากการลงทุน เป็นต้น

2. ความพึงพอใจต่อการใช้บริการเว็บไซต์

Wayuphak (2021) ได้ศึกษาศึกษาการประเมินความพึงพอใจของพนักงานในกลุ่มบริษัท MBK Life Assurance ต่อระบบ HRIS มุ่งเน้นไปที่มิติความพึงพอใจในการใช้งาน พบว่า พนักงานมีความพึงพอใจต่อระบบ HRIS

Mathurosapornwatana (2018) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจผู้ใช้บริการ Netflix แยกตามกลุ่ม Generation มุ่งเน้นไปที่ปัจจัยด้านคุณภาพระบบ คุณภาพข้อมูล คุณภาพบริการ และความพึงพอใจของผู้ใช้ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจ ได้แก่ ประโยชน์ที่ได้รับ คุณภาพข้อมูล และคุณภาพระบบ เพศ และอายุส่งผลต่อความพึงพอใจในระดับหนึ่ง

Sangpho (2018) ได้ศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กรต่อระบบสารสนเทศและระบบสื่อสารของการไฟฟ้านครหลวง พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจในระดับพอใจมากต่อบริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและระบบสื่อสาร

3. ความสำคัญของการปรับปรุงและพัฒนาเว็บไซต์อย่างต่อเนื่อง

การปรับปรุงและพัฒนาเว็บไซต์อย่างต่อเนื่องเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาความพึงพอใจของผู้ใช้ไว้ การศึกษาของ Srisombat (2021) ชี้ให้เห็นว่าการที่เว็บไซต์ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น การอัปเดตข้อมูลหรือการเพิ่มฟังก์ชันการทำงานใหม่ ๆ สามารถช่วยเพิ่มความพึงพอใจของผู้ใช้ได้ เนื่องจากผู้ใช้รู้สึกว่าเว็บไซต์มีความทันสมัยและตอบสนองต่อความต้องการของพวกเขาได้ดี

ความพึงพอใจต่อการใช้บริการเว็บไซต์เป็นผลมาจากปัจจัยหลายประการ เช่น ความง่ายในการใช้งาน การออกแบบกราฟิกและเนื้อหา การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ และการปรับปรุงเว็บไซต์อย่างต่อเนื่อง การเข้าใจและปรับปรุงตามปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ใช้ได้รับประสบการณ์ที่ดีขึ้นและรักษาความพึงพอใจต่อการใช้บริการเว็บไซต์ได้ในระยะยาว

4. การทดสอบความเชื่อมั่นของมาตรวัด

การทดสอบความเชื่อมั่นของมาตรวัด เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาเครื่องมือวิจัย เพื่อให้แน่ใจว่ามาตรวัดมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ โดยทั่วไปนิยมใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ในการประเมินความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม หากค่า Cronbach's Alpha อยู่ในช่วง 0.7 ขึ้นไป ถือว่ามีความเชื่อมั่นในระดับที่ยอมรับได้ (Nunnally & Bernstein, 1994) การประเมินความเชื่อมั่นมีความสำคัญต่อคุณภาพของข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์ทางสถิติและข้อสรุปของงานวิจัย

5. ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

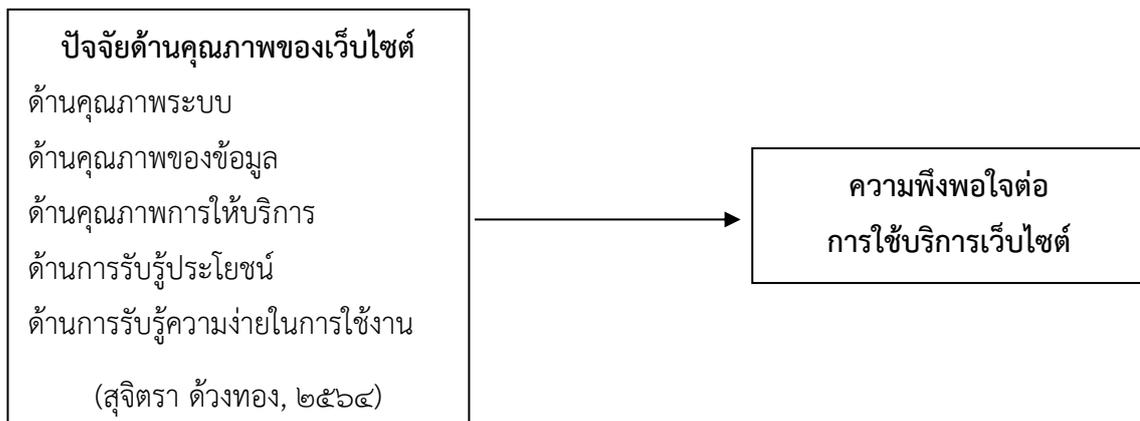
ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ใช้บริการ เช่น เพศ อายุ สถานภาพ และระดับการศึกษา ซึ่งเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ลักษณะของประชากรตัวอย่างและศึกษาความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม (ความพึงพอใจ) งานวิจัยจำนวนมากพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลมีผลต่อการรับรู้และความพึงพอใจต่อการใช้บริการ

เว็บไซต์ เช่น เพศและอายุอาจมีผลต่อการรับรู้ประโยชน์และความง่ายในการใช้งานของเว็บไซต์ (Venkatesh & Morris, 2000) รวมถึงระดับการศึกษาและประสบการณ์ใช้งานอินเทอร์เน็ตก็มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและการยอมรับเทคโนโลยี (Davis, 1989)

งานวิจัยนี้ใช้ตัวแปรด้านคุณภาพเว็บไซต์ ได้แก่ คุณภาพระบบ คุณภาพข้อมูล คุณภาพการให้บริการ การรับรู้ประโยชน์ และการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิด DeLone & McLean IS Success Model (DeLone & McLean, 2003) ที่ระบุว่าคุณภาพระบบ (System Quality), คุณภาพข้อมูล (Information Quality) และคุณภาพบริการ (Service Quality) ส่งผลต่อความพึงพอใจและการใช้บริการของผู้ใช้ นอกจากนี้ ทฤษฎีการยอมรับเทคโนโลยี (Technology Acceptance Model: TAM) ของ Davis (1989) ยังเน้นว่าการรับรู้ประโยชน์ (Perceived Usefulness) และการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (Perceived Ease of Use) เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการใช้งานและความพึงพอใจของผู้ใช้

การศึกษาของ Aladwani and Palvia (2002) พบว่าคุณภาพเว็บไซต์มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ คุณภาพทางเทคนิค คุณภาพเนื้อหา และคุณภาพเฉพาะด้าน ซึ่งมีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์โดยตรง รวมถึงการศึกษาของ Zeithaml, Parasuraman and Malhotra (2002) ที่กล่าวถึงคุณภาพการให้บริการในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-Service Quality) ว่ามีอิทธิพลต่อความพึงพอใจและความภักดีของผู้ใช้บริการ

และจากแนวคิด ทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยได้มีการนำแนวคิดเหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย คือ การนำข้อมูลปัจจัยด้านคุณภาพของเว็บไซต์ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจต่อการใช้บริการเว็บไซต์ มาศึกษาและนำผลที่ได้ไปพัฒนาและปรับปรุงเว็บไซต์เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้ได้ดียิ่งขึ้น ทำให้ผู้วิจัยได้มาซึ่งกรอบแนวคิดการวิจัย ภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

6. สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยด้านคุณภาพเว็บไซต์ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) บุคลากรคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ ประกอบด้วย สายวิชาการ และสายสนับสนุน จำนวน 52 คน (Thaksin University, 2024) 2) นิสิตคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ ประกอบด้วย ระดับปริญญาตรี จำนวน 2,312 คน ระดับปริญญาโท จำนวน 12 คน และระดับปริญญาเอก 12 คน รวมทั้งสิ้น 2,336 คน (Thaksin University, 2024) 3) ผู้ใช้งานบริการวิชาการ ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 113 คน (ข้อมูลจากหน่วยบริการวิชาการ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ) และ 4) บุคคลภายนอก คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน (Cochran, 1977) โดยจากการคำนวณจากสูตรดังกล่าว สามารถกำหนดขนาดตัวอย่างได้ 400 ตัวอย่าง

กลุ่มสุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ให้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ จำนวน 400 ตัวอย่าง แบ่งเป็นบุคลากรคณะฯ จำนวน 30 คน นิสิตคณะฯ จำนวน 200 คน ผู้ใช้งานบริการวิชาการ ประจำปีการศึกษา 2566 จำนวน 70 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) และนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จำนวน 100 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษาของผู้ใช้บริการ โดยข้อคำถามเป็นแบบปลายปิด (Closed ended Question) มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Question)

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice Question) มีจำนวน 6 ข้อ ประกอบด้วย 1) สถานที่ที่เข้าใช้บริการเว็บไซต์ 2) ช่องทางในการเข้าถึงเว็บไซต์ 3) วัตถุประสงค์ในการใช้บริการเว็บไซต์ 4) ความถี่ในการใช้บริการเว็บไซต์ 5) สื่อสังคมในการเข้าถึงเว็บไซต์ 6) ช่องทางในการรับข้อมูลข่าวสารของคณะฯ

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำระบบสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ มาใช้ในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการใช้ประโยชน์ และด้านการนำไปประยุกต์ใช้ปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 3 ปัจจัยด้านคุณภาพของเว็บไซต์ต่อการใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านคุณภาพระบบ ด้านคุณภาพข้อมูล ด้านคุณภาพการบริการ ด้านการรับรู้ประโยชน์ และด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน จำนวน 22 ข้อ

ส่วนที่ 4 ความพึงพอใจรวมของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

โดยส่วนที่ 3-4 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

2.2) การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การวิจัยนี้ได้ทำการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัยให้ครอบคลุมกับเนื้อหาและกรอบแนวคิดในการวิจัย

2) นำเครื่องมือวิจัยแบบสอบถามที่พัฒนาแล้ว เสนอผู้บริหารที่ดูแลรับผิดชอบเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของเนื้อหา

3) ทดสอบค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม โดยนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความถูกต้องให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อนำผลมาแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ และครอบคลุมความมุ่งหมายของงานในครั้งนี้ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 0.81 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ มีค่าระหว่าง 0.50-1.00 (De Vellis , 2012)

4) การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด ไปทดลองสัมภาษณ์ (Pretest) กับผู้ใช้บริการเว็บไซต์ส่วนงานวิชาการอื่นในมหาวิทยาลัยทักษิณที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของแบบสอบถาม และทำให้รู้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความเข้าใจในข้อความถามมากน้อยเพียงใด ด้วยวิธีการหา Cronbach's Alpha พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ซึ่งมีค่าระหว่าง $0 < \alpha < 1$ ค่าที่ใกล้เคียงกับ 1 แสดงว่ามีความเชื่อมั่นสูง (Vanichbuncha, 2007) จึงสามารถนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้ โดยปัจจัยด้านคุณภาพของเว็บไซต์ ประกอบด้วย ด้านคุณภาพระบบ ด้านคุณภาพของข้อมูล ด้านคุณภาพการให้บริการ ด้านการรับรู้ประโยชน์ และด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 ซึ่งถือว่ามีค่าน่าเชื่อมั่นสูงมาก เมื่อแยกเป็นรายด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 0.83 0.86 0.81 และ 0.79 ตามลำดับ ขณะที่มาตรวัดความพึงพอใจโดยรวมของผู้ใช้บริการเว็บไซต์ มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82 ซึ่งถือว่ามีค่าน่าเชื่อถือสูงมากเช่นเดียวกัน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยการจัดส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ผ่านทาง Google form ไปยังกลุ่มไลน์บุคลากรคณะฯ กลุ่มไลน์ของนิสิตภายในคณะฯ (ผ่านทางหัวหน้าทุกหลักสูตรแยกชั้นปี) กลุ่มไลน์ของผู้ใช้บริการวิชาการโดยมาจากกลุ่มบุคคลที่เคยเข้าร่วมโครงการอบรมบริการวิชาการของคณะฯ และประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายครูแนะแนวของแต่ละโรงเรียน และช่วงที่มีการออกแนะแนว เพื่อขอความร่วมมือประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายตอบแบบสอบถามตลอดช่วงการประชาสัมพันธ์รับนิสิต ปีการศึกษา 2568 ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าวช่วงเดือนธันวาคม 2567 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ 2568

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) และ 2) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยใช้สถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าร้อยละ (Percentage) และการแจกแจงความถี่ (Frequency Distributions) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล พฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์ ปัจจัยด้านคุณภาพของเว็บไซต์ และความพึงพอใจโดยรวมของผู้ใช้บริการเว็บไซต์

4.2) การวิเคราะห์เชิงปริมาณ วิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression) เพื่อหาอิทธิพลของปัจจัยด้านคุณภาพของเว็บไซต์ต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ผลการวิจัย

1) ปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้ให้บริการส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ยอายุ 23.9 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 64.5

2) พฤติกรรมการใช้บริการเว็บไซต์

ผู้ให้บริการส่วนใหญ่ใช้บริการเว็บไซต์จากโรงเรียน/วิทยาลัย ร้อยละ 62.3 ผ่านช่องทางโทรศัพท์มือถือ ร้อยละ 75.5 เพื่อสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับการเข้าศึกษาต่อ ร้อยละ 13.9 ใช้บริการ 1-2 ครั้งต่อสัปดาห์ ร้อยละ 56.5 เลือกใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่านทาง Facebook มากเป็นอันดับ 1 ร้อยละ 51.0 อีกทั้งใช้รับรู้ข้อมูลข่าวสารผ่าน Facebook Fanpage ร้อยละ 60.5

3) ปัจจัยคุณภาพของเว็บไซต์

ภาพรวมปัจจัยคุณภาพของเว็บไซต์ต่อการใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ มีความพึงพอใจเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.64) พิจารณาแยกรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ผู้ใช้บริการมีความพึงพอใจต่อปัจจัยคุณภาพของเว็บไซต์ในด้านคุณภาพของข้อมูล ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.72) และด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งานมากที่สุด ($\bar{X}=4.21$, S.D.=0.68) รองลงมาพึงพอใจกับด้านการรับรู้ประโยชน์ ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$, S.D.=0.72) ด้านคุณภาพระบบในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.64) และผู้ให้บริการพึงพอใจต่อปัจจัยดังกล่าวในด้านคุณภาพการให้บริการในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$, S.D.=0.78) ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความพึงพอใจต่อปัจจัยคุณภาพของเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

คุณภาพของเว็บไซต์	ระดับความพึงพอใจ			
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	อันดับ
ด้านคุณภาพระบบ	4.10	0.64	มาก	3
ด้านคุณภาพของข้อมูล	4.21	0.72	มากที่สุด	1
ด้านคุณภาพการให้บริการ	4.06	0.78	มาก	4
ด้านการรับรู้ประโยชน์	4.17	0.72	มาก	2
ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน	4.21	0.68	มากที่สุด	1
เฉลี่ยรวม	4.15	0.64	มาก	

4) ความพึงพอใจรวมต่อการใช้บริการเว็บไซต์

ผู้ให้บริการมีความพึงพอใจรวมต่อการใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.75)

5) ผลการทดสอบสมมติปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

จากการวิเคราะห์พหุสัมพันธ์โดยการตรวจสอบค่า Tolerance และค่า VIF ของตัวแปรพยากรณ์พบว่า ค่า Tolerance มีค่าอยู่ระหว่าง 0.18-0.29 และ ค่า VIF มีค่าอยู่ระหว่าง 3.38-5.44 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ของ Hair et al. (2010) ที่กำหนดให้ค่า Tolerance มีค่ามากกว่า 0.01 และค่า VIF ที่ไม่เกิน 10 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์ทุกตัวแปรไม่เกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ (Multicollinearity) ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ผลที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่ามี 3 ปัจจัยคุณภาพของเว็บไซต์ที่ร่วมกันพยากรณ์ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ ได้แก่ ด้านคุณภาพระบบ ($t=8.045$, $sig.= 0.000<0.05$) ด้านการรับรู้ประโยชน์ ($t=2.983$, $sig.= 0.003<0.05$) และด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ($t=2.759$, $sig.= 0.005<0.05$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ซึ่งสามารถพยากรณ์ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะ ได้ร้อยละ 54.9 ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทั้ง 3 มีค่าเป็นบวก เมื่อพิจารณาทั้ง 3 ปัจจัย พบว่า ด้านคุณภาพระบบ ($\beta=0.500$) ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะฯ มากที่สุด รองลงมาอันดับสอง ด้านการรับรู้ประโยชน์ ($\beta=0.235$) และลำดับที่สาม คือ ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ($\beta=0.175$)

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ถดถอยพหุของปัจจัยคุณภาพเว็บไซต์ที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

	B	β	t	Sig.	Tol.	VIF
(Constant)	0.376		2.156	0.032		
คุณภาพระบบ	0.590	0.500	8.045	0.000*	0.29	3.38
คุณภาพของข้อมูล	-0.102	-0.098	-1.240	0.216	0.18	5.44
คุณภาพการให้บริการ	-0.030	-0.031	-0.489	0.625	0.28	3.54
การรับรู้ประโยชน์	0.245	0.235	2.983	0.003*	0.19	5.40
การรับรู้ความง่ายในการใช้งาน	0.194	0.175	2.759	0.005*	0.28	3.53

$R = 0.741$, $R^2 = 0.549$, Adjusted $R^2 = 0.543$

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่อง การศึกษาข้อมูลผู้ให้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ สามารถอภิปรายผลการศึกษาไว้ดังนี้

ความพึงพอใจโดยรวมของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.08) สะท้อนให้เห็นว่า เว็บไซต์สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการในภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ รายด้านที่มีค่าความพึงพอใจเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านคุณภาพของข้อมูล และ ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน (ค่าเฉลี่ย 4.21 เท่ากัน) แสดงให้เห็นว่า เนื้อหาบนเว็บไซต์มีความชัดเจน ครบถ้วน และผู้ใช้สามารถเข้าถึงและใช้งานได้ง่าย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Nielsen (2000) และ Morville (2004) ที่ระบุว่า ความง่ายในการใช้งาน (Usability) และความเกี่ยวข้องของ

เนื้อหา (Content Relevance) เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Duangtong (2021) ที่พบว่าด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งานมีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์เช่นกัน

ด้านคุณภาพระบบ ($\beta=0.500$) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะ เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ ทั้งในเรื่องของเว็บไซต์ที่สามารถแสดงผลได้รวดเร็วเมื่อ เรียกใช้งาน มีความหลากหลาย ผู้ใช้บริการสามารถค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้ รวมถึงมีการเชื่อมโยงลิงค์ทั้งภายใน และภายนอกเว็บไซต์ สอดคล้องกับ Saengsawet (2017) ที่ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของ ผู้ใช้งานเว็บไซต์อินเทอร์เน็ต กฟผ. ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการใช้งานและการเข้าถึงระบบส่งผลเชิงบวกต่อ ความพึงพอใจของผู้ใช้งานเว็บไซต์อินเทอร์เน็ต กฟผ. ทั้งในเรื่องของการแสดงผลที่สามารถแสดงผลได้ทันทีที่ เรียกใช้งาน สามารถเข้าถึงเว็บไซต์ได้ตลอดเวลาและสามารถเข้าถึงเว็บไซต์ได้หลายช่องทาง เช่น สมาร์ทโฟน แท็บเล็ต เป็นต้น รวมถึงความเสถียรในการใช้งานเว็บไซต์อินเทอร์เน็ต กฟผ. และสอดคล้องกับ Rai et al. (2002) ได้ศึกษาเรื่อง Assessing the Validity of IS Success Models: An Empirical Test and Theoretical Analysis พบว่า คุณภาพของระบบมีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้โดยตรง

ด้านการรับรู้ประโยชน์ ($\beta=0.235$) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะ เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ เนื่องจากเว็บไซต์คณะฯ เป็นเว็บไซต์ที่มีข้อมูลเป็น ประโยชน์ค้นหาข้อมูล/บริการต่าง ๆ ได้ดี ปฏิบัติงาน/ตัดสินใจได้ง่ายและรวดเร็วขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของ Saha (2008) ที่ได้ศึกษาเรื่อง Government e-Service Delivery: Identification of Success Factors from Citizens' Perspective พบว่า การรับรู้ประโยชน์ของระบบที่สามารถตอบสนองต่อความ ต้องการของผู้ใช้งานมีอิทธิพลทางบวกต่อความพึงพอใจของผู้ใช้งาน เช่นเดียวกับการศึกษาของ Amin et al. (2014) ศึกษาเรื่อง User satisfaction with mobile websites: The Impact of Perceived Usefulness (PU), Perceived Ease of Use (PEOU) and Trust พบว่า การรับรู้เว็บไซต์ช่วยให้การทำงานและการใช้ ชีวิตสะดวกขึ้น รวมถึงการรับรู้ประโยชน์โดยรวมของเว็บไซต์ ส่งผลทางบวกต่อความพึงพอใจของ ผู้ใช้บริการ และยังสอดคล้องกับ Sakulwong and Biaokhaimuk (2024) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความ พึงพอใจของผู้ใช้งานเว็บไซต์ระบบบริหารกิจกรรมด้านนวัตกรรมในระดับภูมิภาค (NIA Regional Connect) พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ประโยชน์ส่งผลเชิงบวกต่อความพึงพอใจของผู้ใช้งานเว็บไซต์ระบบ บริหารกิจกรรมด้านนวัตกรรมในระดับภูมิภาค ทั้งในเรื่องการใช้งานได้อย่างรวดเร็ว สะดวก ง่าย และเพิ่ม ประสิทธิภาพในการเข้าถึงบริการต่าง ๆ โดยรวมของเว็บไซต์ระบบบริหารกิจกรรมด้านนวัตกรรมในระดับ ภูมิภาค (NIA Regional Connect)

ด้านการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ($\beta=0.175$) มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ เว็บไซต์คณะ เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ เว็บไซต์สามารถเข้าใช้งานได้ทุกที่ทุกเวลา เว็บไซต์มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย เว็บไซต์สามารถใช้งานได้โดยไม่ต้องจดจำขั้นตอน เว็บไซต์ง่ายต่อการเรียนรู้ ในการใช้งาน สอดคล้องกับ Duangtong (2021) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ เว็บไซต์คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ ความง่าย ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการเว็บไซต์ เท่ากับ ($R=0.679$) อาจเป็นเพราะมีการพัฒนาและ ปรับปรุงเว็บไซต์ให้มีรูปแบบที่สวยงามและใช้งานได้ง่ายจึงทำให้ผู้ใช้บริการมีการยอมรับการใช้เว็บไซต์คณะ ศิลปศาสตร์ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้ และเห็นว่าเว็บไซต์คณะศิลปศาสตร์สามารถเข้าถึง ข้อมูลต่าง ๆ ได้ง่าย ไม่ต้องเรียนรู้หรือใช้เวลาในการค้นหานาน ซึ่งข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้

ประโยชน์ทั้งด้านการเรียนการสอน การวิจัย ระเบียบข้อปฏิบัติต่าง ๆ การติดต่อสอบถามข้อมูลที่เชื่อมโยงถึงกัน ทำให้ผู้ใช้เกิดความพึงพอใจ เมื่อผู้ใช้รับรู้ถึงความง่ายในการใช้ซึ่งจะเป็นแรงจูงใจให้เข้ามาใช้งาน และได้รับประโยชน์ และสามารถนำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ได้ ดังแนวคิดของ Teerasupaset (2016) กล่าวว่าคุณภาพของเว็บไซต์ คือ สิ่งที่เป็นไปตามความต้องการของผู้ใช้ที่แสดงผ่านเว็บไซต์ โดยจะคำนึงถึงอัตราประโยชน์ เพื่อเป็นการจูงใจให้เข้ามาใช้เว็บไซต์ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Cho and Sagynov (2015) ที่ได้ศึกษาเรื่อง Exploring Factors That Affect Usefulness, Ease Of Use, Trust, And Purchase Intention In The Online Environment พบว่า ปัจจัยการรับรู้ความง่ายในการใช้งาน ระบบเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการรับรู้ประโยชน์

โดยทั้งสามปัจจัยสามารถอธิบายความแปรปรวนของความพึงพอใจได้ร้อยละ 54.9 (Adjusted R² = 0.549)

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าปัจจัยด้านคุณภาพระบบมีอิทธิพลสูงสุดต่อความพึงพอใจของผู้ใช้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ DeLone and McLean (2003) ที่ให้ความสำคัญกับความเสถียร ความเร็ว และความปลอดภัยของระบบในฐานะองค์ประกอบหลักของคุณภาพระบบ นอกจากนี้ การรับรู้ประโยชน์และการใช้งานง่ายยังมีผลต่อการสร้างความรู้สึกในการใช้งานเว็บไซต์ที่คุ้มค่าและไม่ยุ่งยาก ซึ่งสอดคล้องกับโมเดล TAM (Technology Acceptance Model) ของ Davis (1989)

ข้อเสนอแนะ

5.3.1) ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1) กลุ่มผู้ใช้งานเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ มีความหลากหลาย การจัดหมวดหมู่ของเนื้อหาบนเว็บไซต์ที่ชัดเจนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ผู้ใช้งานเว็บไซต์แต่ละกลุ่มสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ทั้งนี้ ยังต้องคำนึงถึงความถูกต้องและความทันสมัยของเนื้อหา บางส่วนอาจจะบววันที่ปรับปรุงข้อมูลล่าสุด เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของเว็บไซต์มากยิ่งขึ้น

2) ผู้ดูแลเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ ควรตรวจสอบข้อมูลการเชื่อมโยงบนเว็บไซต์ ว่ามีความถูกต้อง สามารถเข้าถึงได้หรือไม่ ส่วนไหนที่สามารถเปิดเผยให้สามารถเข้าถึงได้โดยทั่วไปหรือส่วนไหนที่ต้องจำกัดการเข้าถึง

3) ผู้ใช้งานเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ อาจมีความจำเป็นที่จะต้องติดต่อผู้ดูแลเว็บไซต์ในบางครั้ง การมีช่องทางการติดต่อที่หลากหลาย และสามารถติดต่อได้ง่าย จะช่วยเพิ่มความพึงพอใจต่อผู้ใช้บริการ ความน่าเชื่อถือ และเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเว็บไซต์ได้ดียิ่งขึ้น

5.3.2) ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาความต้องการด้านข้อมูล เนื้อหาบนเว็บไซต์ของผู้ใช้บริการเว็บไซต์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ

2) ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บริการของคณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ ด้านอื่น ๆ เช่น Facebook Fanpage, Tiktok, Instagram เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณการสนับสนุนทุนวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 - 2569 เพื่อเป็นการพัฒนางานประจำ

และขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.วรรณภรณ์ บริพันธ์ ที่ได้กรุณาแนะนำและเสนอข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งผู้ใช้บริการเว็บไซต์ รวมถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ช่วยทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

References

- Aladwani, A. M., & Palvia, P. C. (2002). Developing and Validating an Instrument for Measuring User-perceived Web Quality. *Information & Management*, 39(6), 467–476.
- Amin, M., Rezaei, S., & Abolghasemi, M. (2014). User Satisfaction with Mobile Websites: The Impact of Perceived Usefulness (PU), Perceived Ease of Use (PEOU) and Trust. *Nankai Business Review International*, 5(3), 258-274. <https://doi.org/10.1108/NBRI-01-2014-0005>
- Cho, Y.C., & Sagynov, E. (2015). Exploring Factors That Affect Usefulness, Ease Of Use, Trust, And Purchase Intention In The Online Environment. *International Journal of Management & Information Systems (IJMIS)*. 19(1), 21-36. <https://doi.org/10.19030/ijmis.v19i1.9086>
- Cochran, W.G. (1977). *Sampling Techniques* (3th Ed.), New York: John Wiley and Sons, Inc.
- Davis, F. D. (1989). Perceived Usefulness, Perceived Ease of Use, and User Acceptance of Information Technology. *MIS Quarterly*, 13(3), 319–340.
- Delone, W.H., & McLean, E.R. (2003). The DeLone and McLean Model of Information Systems Success: A Ten-year Update. *Information Systems*, 19(4), 9-30.
- De Vellis, R.F. (2012). *Scale Development. Theory and Application*. (3rd ed.). SAGE Publications, Inc. Thousand Oaks, CA.
- Duangtong, S. (2021). Factors Affecting the Satisfaction of Website Users Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Thanyaburi. *Journal of Professional Routine to Research*, 8(2), 25-35. Retrieved from <https://so03.tcithaijo.org/index.php/jpr2r/article/view/250639>
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J., & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7th ed.). Pearson, New York.
- Mathurosapornwatana, T. (2018). Attitudes and Information System Success Factors Influencing User Satisfaction with Netflix Across Generations (Independent Study, Faculty of Commerce and Accountancy, Thammasat University). Retrieved from https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:147524
- Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). *Psychometric Theory*. (3rd ed.). McGraw-Hill.
- Parasuraman, A., Zeithaml, V.A., & Berry, L. (1985). A Conceptual Model of Service Quality and Its Implications for Future Research. *Journal of Marketing*, 49(4), 41-50. <https://doi.org/10.1177/002224298504900403>

- Rai, A., Lang, S.S., & Welker, R.B. (2002). Assessing the Validity of IS Success Models: An Empirical Test and Theoretical Analysis. *Information Systems Research*, 13(1), 50-69.
<https://doi.org/10.1287/isre.13.1.50.96>
- Saengsawet, P. (2017). *Factors Affecting User Satisfaction with the EGAT Intranet Website*. Independent Study, Master of Business Administration, Thammasat University.
- Saha, P. (2008). *Government E-service Delivery: Identification of Success Factors from Citizens' Perspective*. (Doctoral Thesis, Luleå University of Technology, Department of Business Administration and Social Sciences, Division of Industrial Marketing, e-Commerce and Logistics).
- Sakulwong, P., & Biaokhaimuk, C. (2024). Factors Affecting User Satisfaction with the NIA Regional Connect Innovation Management Website. *Journal of Business Administration*, 14(2), 1–16. Retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/fam/article/download/269942/181073/1143108>
- Sangpho, J. (2018). *A Survey on Needs and Satisfaction of Information Technology and Communication System Users of the Metropolitan Electricity Authority in 2018*. Master's Thesis, Thammasat University.
- Srisombat, A. (2021). Improvement and Development of a Website to Increase User Satisfaction. *Journal of Academic and Research*, 19(3), 30–45.
- Teerasupaset, P. (2016). *The Effects of Website Quality and Telepresence on Utility, Enjoyment, and Purchase Intention in Online Stores*. Master's Thesis, Chulalongkorn University. Bangkok, Thailand.
- Thaksin University. (2024). *Student Statistics of Thaksin University for the Academic Year 2024*. Retrieved from <https://enroll.tsu.ac.th/public/news.jsp?nid=100331>
- Thaksin University. (2024). *Information on Personnel Structure of Thaksin University*. Retrieved from <https://eis.tsu.ac.th/tsuxcutive/view/deptList.jsp>
- Vanichbuncha, K. (2007). *Advanced Statistical Analysis with SPSS for Windows*. (10th ed.). Bangkok, Thailand: Department of Statistics, Faculty of Commerce and Accountancy, Chulalongkorn University.
- Venkatesh, V., & Morris, M. G. (2000). Why Don't Men Ever Stop to Ask for Directions? Gender, Social Influence, and Their Role in Technology Acceptance and Usage Behavior. *MIS Quarterly*, 24(1), 115–139.
- Wayuphak, S. (2021). *Employee's Satisfaction on Hris: A Case Study of Mbk Life Assurance Group Company*. Master of Business Administration faculty of Commerce and Accountancy, Thammasat University.
- Zeithaml, V. A., Parasuraman, A., & Malhotra, A. (2002). Service Quality Delivery through Web Sites: A Critical Review of Extant Knowledge. *Journal of the Academy of Marketing Science*, 30(4), 362–375.

คำแนะนำการเตรียมและส่งต้นฉบับ วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา เป็นวารสารทางวิชาการ มีขอบเขตของสาขาบทความที่เปิดรับ คือ สาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาบริหารธุรกิจ สาขาการบัญชี สาขาการท่องเที่ยวและโรงแรม สาขานิติศาสตร์ สาขาการบริหารท้องถิ่น และสาขาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง บทความที่ตีพิมพ์ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ในสาขาวิชานั้น ๆ อย่างน้อยจำนวน 3 ท่าน จากหลากหลายสถาบัน โดยเป็นการประเมินแบบ Double-blinded Peer Review ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงความถูกต้องเหมาะสมและประโยชน์แก่อาจารย์ นักวิจัย นิสิต นักศึกษา และผู้สนใจทั่วไป กำหนดเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ คือ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มิถุนายน และฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม

ข้อแนะนำทั่วไป

1. ผลงานที่ส่งตีพิมพ์จะต้องไม่เคยเผยแพร่ในสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อนและต้องไม่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น
2. ต้นฉบับที่ส่งตีพิมพ์ต้องเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษเท่านั้น
3. ต้นฉบับต้องผ่านการการกลั่นกรองโดยผู้ทรงคุณวุฒิและได้รับความเห็นชอบจากกองบรรณาธิการ
4. ผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ประเภทของผลงานที่จะได้รับการตีพิมพ์

1. บทความวิจัย (Research Article)
2. บทความวิชาการ (Academic Article)

รูปแบบการเตรียมต้นฉบับ

1. ต้นฉบับต้องพิมพ์ใส่กระดาษขนาด A4 ด้วย TH SarabunPSK ขนาดตัวอักษร 16 ความยาวของเนื้อหาไม่ควรเกิน 20 หน้า
2. การตั้งค่าหน้ากระดาษ

ระยะขอบส่วนบน (Top Margin)	ขนาด 2.00 เซนติเมตร
ระยะขอบซ้าย (Left Margin)	ขนาด 3.00 เซนติเมตร
ระยะขอบขวา (Right Margin)	ขนาด 2.50 เซนติเมตร
ระยะขอบล่าง (Bottom Margin)	ขนาด 2.50 เซนติเมตร

3. การส่งต้นฉบับ

ส่งทางระบบวารสารออนไลน์ Thai Journal Online (ThaiJo) ท่านสามารถเข้าไปได้ที่ <https://www.tci-thaijo.org/index.php/mgt-skru>

4. การยกเลิกบทความ หรือถอนบทความ มีรายละเอียดดังนี้

การยกเลิกบทความ คือ การเพิกถอนบทความก่อนที่จะมีการตีพิมพ์เผยแพร่

การถอนบทความ คือ การถอนบทความที่ได้ดำเนินการตีพิมพ์และเผยแพร่เรียบร้อยแล้ว

ในกรณี การยกเลิกบทความ หรือถอนบทความ สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มได้ใน

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/mgt-skru> และ**หากมีการส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิ**

พิจารณาบทความแล้ว เจ้าของบทความต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

รายละเอียดการเตรียมต้นฉบับ

บทความวิจัยให้เรียงลำดับตามองค์ประกอบดังนี้

- 1. ชื่อเรื่อง** ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และจัดชิดซ้ายหน้ากระดาษ
 - ชื่อภาษาไทยใช้ตัวอักษรขนาด 20 ตัวหนา
 - ชื่อภาษาอังกฤษ อักษรตัวแรกของทุกคำให้พิมพ์ด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ และใช้ตัวอักษรขนาด 20 ตัวหนา
- 2. ชื่อผู้เขียน** ต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ครบทุกคน และให้ใช้ตัวอักษรขนาด 14 ตัวปกติ และจัดชิดขวาหน้ากระดาษ โดยให้กำกับหมายเลขยกกำลังไว้ต่อท้ายด้วย สำหรับชื่อตำแหน่งหรือตำแหน่งวิชาการและหน่วยงานให้พิมพ์ไว้ในส่วนของเชิงอรรถ (หน้าที่ 1) ใช้ตัวอักษรขนาด 12 ตัวปกติ โดยพิมพ์ชื่อหน่วยงานต้นสังกัดระดับภาควิชา คณะ มหาวิทยาลัย หรือจากหน่วยงานย่อยถึงระดับสูงให้ตรงกับตัวเลขยกกำลังที่กำกับไว้ในหน้าเดียวกัน และต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ
- 3. บทคัดย่อ** ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษโดยความยาวไม่เกิน 250 คำ และอยู่ในบทความหน้าที่ 1 เท่านั้น และใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวปกติ
- 4. คำสำคัญ** ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ให้เลือกคำสำคัญที่เกี่ยวกับบทความไม่เกิน 5 คำ โดยพิมพ์ต่อจากส่วนเนื้อหาของบทคัดย่อ และให้ใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวปกติ และให้จัดชิดซ้ายของหน้ากระดาษ
- 5. เนื้อเรื่อง** ให้จัดพิมพ์เป็น 1 คอลัมน์
 - หัวข้อใหญ่ ใช้อักษรขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้ายคอลัมน์
 - หัวข้อย่อย ใช้อักษรขนาด 16 ตัวหนา จัดชิดซ้ายคอลัมน์
 - เนื้อหา ใช้อักษรขนาด 16 ตัวปกติ บรรทัดแรกของทุกย่อหน้าเอียง 0.5 นิ้วของ บรรทัดถัดไปประกอบด้วยหัวข้อดังนี้
 - 1) บทนำ บอกความสำคัญหรือที่มาของปัญหาของสิ่งที่ทำการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือสร้างสรรค์ผลงาน และอาจรวมถึงการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2) วัตถุประสงค์ บอกถึงเป้าหมายของสิ่งที่ศึกษา โดยบทนำและวัตถุประสงค์อาจเขียนรวมกันได้
 - 3) ทบทวนวรรณกรรม บอกถึงแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหาของที่ต้องการศึกษา
 - 4) ระเบียบวิธีการศึกษา บอกรายละเอียดในวิธีการศึกษา การดำเนินการให้ได้มาถึงสิ่งที่ค้นคว้า สร้างสรรค์ เป็นต้น
 - 5) ผลการศึกษา บอกถึงผลลัพธ์จากการศึกษา ค้นคว้าวิจัย หรือผลงานสร้างสรรค์
 - 6) สรุปและอภิปรายผล ให้แสดงถึงการสรุปผลที่ได้จากการศึกษาและการให้เหตุผลว่าผลที่ได้จากการศึกษา ค้นคว้าวิจัย หรือสร้างสรรค์ ได้มาอย่างไร และเหตุใดจึงได้ผลดังกล่าว และอาจให้แนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 7) เอกสารอ้างอิง ใช้การอ้างอิงแบบ APA 6th Edition **และต้องใช้ภาษาอังกฤษเท่านั้น**
โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การเขียนเอกสารอ้างอิง

1. การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา

กรณีอ้างอิงจากงานไทย ให้ทำการเขียนอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ โดยใส่เฉพาะนามสกุลของผู้เขียนเท่านั้น และตามด้วยปี ค.ศ.

เช่น งานของ นวรัตน์ ช่วยบุญชู, อรจันทร์ ศิริโชติ และเจษฎา นกน้อย. จากปี พ.ศ. 2562

อ้างอิงหน้าข้อความ คือ Chouyboonchoo, Sirichote and Noknoi (2019)

อ้างอิงหลังข้อความ คือ (Chouyboonchoo, Sirichote & Noknoi, 2019)

กรณีอ้างอิงงานต่างประเทศ ให้ใส่เฉพาะนามสกุลของผู้เขียนเท่านั้น และตามด้วยปี ค.ศ.

เช่น งานของ ThuyUyen H. Nguyen และ Teresa S. Waringin จากปี ค.ศ. 2013

อ้างอิงหน้าข้อความ คือ Nguyen and Waring (2013)

อ้างอิงหลังข้อความ คือ (Nguyen & Waring, 2013)

2. การอ้างอิงในเอกสารอ้างอิง

ระบบอ้างอิงให้ใช้แบบ APA 6th Edition โดยการอ้างอิงในเนื้อหา (In-text Citation) และรายการเอกสารอ้างอิงท้ายบทความ (References) และหากมีการอ้างอิงเอกสารที่เป็นภาษาไทยจะต้องแปลเป็นภาษาอังกฤษเท่านั้น

For example:

นวรัตน์ ช่วยบุญชู, อรจันทร์ ศิริโชติ และเจษฎา นกน้อย. (2562). การยอมรับเทคโนโลยีและคุณภาพการบริการที่มีอิทธิพลต่อความจงรักภักดีของผู้ใช้บริการธนาคารอิเล็กทรอนิกส์. *วารสารเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 11(1), 31-52.

Translated into:

Chouyboonchoo, N. Sirichote, O & Noknoi C. (2019). Effects of technology acceptance and service quality on customer loyalty for electronic banking. *Economics and Business Administration Journal Thaksin University*. 11(1), 31-52.

For books:

Kotler, P., Keller, K. L., Brady, M., Goodman, M., & Hansen, T. (2016). *Marketing management* (3rd ed.). Harlow: Pearson.

For articles in journals:

Nguyen, T. H., & Waring, T. S. (2013). The adoption of customer relationship management (CRM) technology in SMEs: An empirical study. *Journal of Small Business and Enterprise Development*, 20(4), 824-848.

For chapters in books/collected volumes:

Douglas, S. P., Morrin, M. A. & Craig, C. S. (1994). Cross-national consumer research traditions. In Laurent, G., Lilien, G.L. & Pras, B. (Eds.), *Research traditions in marketing*. pp. 289-306. Boston, MA : Kluwer Academic Publishers.

For conference papers:

Taghian, M., & Shaw, R. N. (2000). *Industrial mail survey response: An experimental approach*. In O' Cass, A. (Ed.). Paper presented at the Australian and New Zealand Marketing Academy Conference, Gold Coast: School of Management and Marketing, Griffith University,

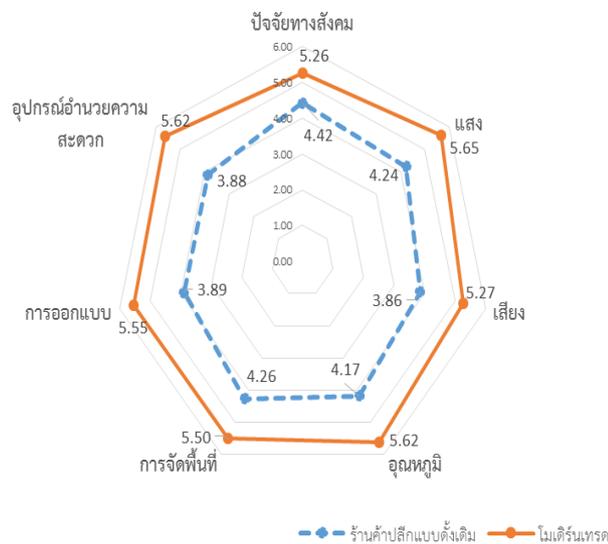
For unpublished works:

Bloggs, F. (2002). *Evaluating marketing websites : Relating design elements to earnings*. Unpublished doctoral dissertation. Melbourne : Deakin University.

การใส่รูปภาพในเนื้อหา

ให้จัดกึ่งกลางของคอลัมน์ ซึ่งรูปภาพให้พิมพ์ไว้ได้รูปภาพ ตัวอักษรขนาด 16 ตัวปกติ

ตัวอย่างเช่น

ภาพที่ 1 ช่องว่างของสภาพแวดล้อมของร้านกาแฟแบบดั้งเดิมกับโมเดิร์นเทรด

การใส่ตารางในเนื้อหา

ให้จัดชิดซ้ายของคอลัมน์ ชื่อตารางพิมพ์ไว้ด้านบนของตาราง และใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวปกติ

ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับความสำเร็จในการประกอบการของผู้ประกอบการ

แรงจูงใจ	ความสำเร็จในการประกอบการ			
	ด้านสภาพ ความเป็นไป ทางการเงิน	ด้านการ ตอบสนอง ความต้องการ ของลูกค้า	ด้านการ ส่งเสริม นวัตกรรม และความคิด สร้างสรรค์	ด้านการได้รับ ความยืดหยุ่น ผูกพันจาก พนักงาน
	r	r	r	r
องค์ประกอบสุขวิทยา				
ความสัมพันธ์กับผู้ได้บังคับบัญชา	0.399**	0.436**	0.310**	0.469**
ค่าตอบแทน	0.527**	0.517**	0.385**	0.512**
ความมั่นคงของงาน	0.460**	0.541**	0.420**	0.445**
ชีวิตส่วนบุคคล	0.226**	0.374**	0.371**	0.344**
สภาพการทำงาน	0.403**	0.419**	0.342**	0.478**
ตำแหน่ง	0.301**	0.413**	0.299**	0.358**
รวม	0.523**	0.613**	0.476**	0.585**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

